

206233

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

VOL. I. } చెన్నపట్టణము 1914 సం॥ ఆగస్టు నెల 18 వ తేది మంగళవారము. } No. 122
సంపుటము ౧ } ఆనందవామ సంవత్సర శ్రావణ బహుళ ద్వాదశి ౧౨. } సంచిక ౧౨౨

ఆనందా ఫౌంటేన్ వేనా.

౧౪ వన్నె బంగారు నిబ్బ చెర్చబడియున్నది. పెద్దకొళాయి యున్నందువలన ఇంకీ చాలావచ్చును. విద్యాధులు వేలకొలది కొనుచున్నారు. వలయువారలు కాలయాపనమును చేయకకొందురు గాక. ఇయ్యది వెడల్పు నిబ్బతోగాని సన్ననిబ్బతోగాని విక్రయింపవగును. వెల. రు. 1-12-0. క్రిందవ్రాసియుండు విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

కాగితములు రకములు.

బ్లాక్ కాగితములు, తెల్లకాగితములు, కలర్ కాగితములు, మరియు అనేక ప్రేషనరీ సామానులు పెనసల్లు పేనాలు, టైప్ రైటింగు కాగితములు, లెడ్జర్ కాగితములు, ఇవి అన్నియు దొరకును. వలయువారలు క్రింద అడ్రెసునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెనీ

ఆనందా ముద్రాలయము.

బ్రాడ్వే, మదరాస్.

ఓటో మోహిని

“ఓటో, ఓటో” అని నుండు పేరుపెట్టుకొని పనికిమాలిన అత్తరులు ఒకలుదేరినవి. మా ఓటో మోహిని యను అత్తరు మొట్టమొదట బయలుదేరి ప్రఖ్యాతిని గడించినతరువాత పులినిజూచి నక్క పోతబెట్టుకొనినట్లు ఈచెడ్డ అత్తరులు బయలుదేరి బజారును పొడుచేయుచున్నవి. కాబట్టి ఓటో అను పేరు ముందు పెట్టుకొనినంత మాత్రాన ఆయత్తరులను గొని మోసపోకుడు. ఓటోమోహిని మాత్రమే చూచికొనుటవలన మీసామ్యు వృధకాదు. ఓటోమోహినియొక్క విశేషము లివి.

- (1) ఓటోమోహిని :—ఒకసారి బట్టలమీద రాచుకొనినతరువాత నాలుగు రోజులవరకు వాసనపోదు. పోవునది రుబబుచ్చేసినవారికి 100 రూపులు బహుమతి యిచ్చెదము.
- (2) ఓటోమోహినిని రాచుకొనిన తొడనే చుట్టుప్రక్క యంతయు ఘుమఘుమ సువాసతో నిండియుండును ఒక పుష్పద్యాన వనమధ్యమందున్నట్లుండును.
- (3) ఓటోమోహినికి అనేకమంది మహారాజులు, రాజులు, జమీందారులు, శ్రీమంతులు, వక్తలు సాధారణులు సయితము అమృతముదే వందలకొలది యోగ్యతాపత్రముల నిచ్చియున్నారు.
- (4) మైసూరు ప్రదర్శనములోను, ఇతరచోట్లలోను బంగారు పతకములు దాని ప్రాశస్త్యమునకయి ఒసంగిరి.
- (5) ఓటోమోహినివాడు ఈ అత్తరు బాగుగలేదని రుబబుచ్చేసినవారికి 100 రూపుల యిచ్చెదమని ఘంటాపదముగ జెప్ప సాహసించుచున్నారని పోలిక అత్తరులను సృష్టించి మోసముచేయువారు నోరు మెదల్చలేకయున్నారు. ఈబుట్టు ప్రతిదినము వందలకువందలు ఎగిరిపోవుచున్నవి. ఏ పెండ్లిండ్లలోను ఇవే. ఏ నాటకములలోను ఇవే. ఎచ్చటను ఇవే. 1/2 బొమ్మ గ్లాసు ప్లాపగుల బుడ్డి 1-కి 2-0-0. 1-1/2 డాం బుడ్డి 0-12-0. ఓటోమోహిని సెంటెండుకార్డు డబ్బా 1కి 0-12-0

(ఈకార్డు 12 తక్కువగా పంపబడవు.)

అన్నిచోట్లలోను ఏజెంట్లు కావలయును. వర్తకులకు పైవలురేట్లు యివ్వబడును.

పోస్ట్ ఏజెంట్లు:—మా భగవాన్ దాస్ చున్నిలాలు-అండు కంపెనీ, 177 చైనాబజారు రోడ్, మదరాసు.

ది న స త్రి క.

ప్రతిదినము 10 పుటల విషయ ముండును.

చందా సంచిక రూ. 12-0-0 3 మాసములకు రూ. 3-4-0
6 మాసములకు ,, 6-4-0 1 మాసములకు ,, 1-2-0

క్రొంప్టన్ ఇంజనీరింగు

కంపెనీ, మదరాసు.

ప్రింటింగు ప్రెస్సులు,

రయిసు మిల్లులు,

పిండి మిల్లులు,

నీరుతోడు యంత్రములు,

మొదలగు వాటినిటిని ఆవిరివలన గాని, గ్యాసువలన గాని, నూనెవలన గాని, లేక విద్యుత్తు (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలన గాని, నడపింపవలయు ననువారు

ఎస్సీ మేటులకు, స్కీ-ములకు

మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది

మావద్ద ఎలక్ట్రిక్ సామానులు, జనరలు యింజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు.

మేము ఎంగల్ బర్టు లూబ్రికేటింగు ఆయిలు లకు ఏజెంట్లుము.

చిరునామా:—

నెం 7, ఆర్మీని యక్ వి థి,

మ ద రా సు.

The Crompton Engineering Co.,

7, Armenian Street, MADRAS.

THE MASTERPIECE OF

GEORGE ELDS.

Printed in bold types on Superior Glazed Paper.

The repeated wishes of many a lover of best modern fiction, both Indians and Europeans from several parts of India, Burma and Ceylon, have induced us to undertake presenting in neat attractive volumes, printed on superior glazed paper in bold and beautiful type the following famous Novels of The Immortal Reynolds.

The Faust, a Romance in two volumes. Each volume As 12. Postage As. 2.

The Soldier's Wife. In two volumes, Each volume As. 10. Postage As. 2. The first volume of each novel is ready for sale and the second is in print and will be sent soon to the purchasers of the first.

Superior Watch Co.,

Post Box 167, (A) Madras. E

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలకు పేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బావును

సార్వభౌమనొప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును

వనమూలికలచే హిందూదేశమంగు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

సువాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోకూడ వాడుచున్నారు.

పంచభావచికి మాచికొనిన మోక్షము గలుగదు

చిరునామా:—ఆంధ్రప్రత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

**అనుభూత్యానుశ్చేద నిలయమువారి
మహాషధములు.**

1. స్వతంత్రము. (గారంటీ) ఎన్ని సంవత్సరములనుండియైనను, వాతమువలనగాని, మరియేరంగమువలనగాని ముడిగిపోయిన కార్డుగాని, చేతులుగాని, రెండుమాడులు దుప్పయ్యెగించిన యధాస్థితిలోనికి వచ్చును. ఆనేకమందిక బాగుపడినది.
వెల బుడ్డి 1-కి రు 4-0-0.
  2. గంధక ధన్యు. ఇదికర కెన్నడు నెవ్వరిచేతను తయారు చేయబడలేదు. చాల విచారణవైని కనిపెట్టబడినది. కుష్ఠ సకలు, కడుపునొప్పిలకును, దీనివంటిమంచులేదు.
వెల రు 1-కి 1-0-0
  3. ప్రణవాశని. (పటాస్త్రి) ఎట్టి యసాధ్యముగు పుండ్లను చుట్టిలగా మాపును.
వెల డబ్బీ 1-కి 0-8-0
  4. గంధక నారికేళము. ఇది మామపూతలలో నెట్టిగజ్జనిచిమి మును, రూపుమాపును.
వెల డబ్బీ 1-కి 0-4-0
  5. స్వదేశీ కాపీ పొదుము. ఇది పలువిధములగు మూలికలచే తయారుచేయబడినది. ధాతుపుషిని, నైత్యకాంతికిని మిక్కిలి యుపయుక్తము.
వెల డబ్బీ 1-కి 0-6-0.
- టి. పి. శ్రీనివాసాచార్యులు. అంకు, సన్స్.
అనుభూత్యానుశ్చేదనిలయం, శ్రీరామతీర్థ విశాఖపట్టణం.

కుర్చీలు, మంచములు, బీరువలు.

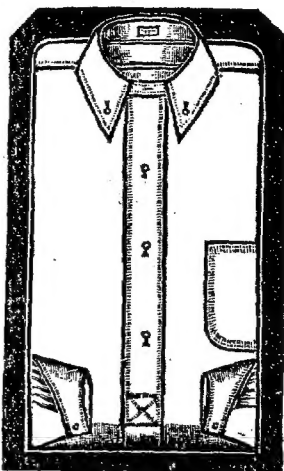
మావద్ద మియింటి నలంకరించు సామానులన్నియు సులభక్రయమునకు దొరకును. చెన్నపట్టణములో మాకంటే చతుకగా నమ్మువారు లేరు.

మడత కుర్చీ	1-కి	1-2-0
కాక్ వన్ కుర్చీ సాదా	"	2-2-0
డిటో చేతులుగలది	"	8-12-0
ఇనుపమడత మంచము కాక్ వన్ గలది సింగిల్		10-0-0
డిటో స్పిరింగుది		18-8-0
మట్టరకం స్పిరింగు		12-0-0
స్పిరింగుతో బాపు సయితముగల ఇనుపమంచము (సింగిలు)		16-8-0
బీరువలు 8x4 అడుగులు		17-0-0
డిటో 5x8 1/2 28-0-0	డిటో మేలురకం	30-0-0
పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ పేముది		8-8-0

కాటలాగులో ఆనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.

పి. ఎస్. పొన్ను స్వామి పిల్లే అండుసన్
కాలిఫోర్నియా 41/42 కాటాల్ బజారువీధి, మదరాసు.

టివ్వల్ పర్టులు.

మొదటికము టివ్వల్ పర్టులు డజన్ 1-కి రు. 18-8-0
రెండవకముది ,, 12-0-0
సాధారణకముది 10-8-0
ఇంగ్లీషు రంగులుగల పర్టులు 1-కి రు. 2-4-0
ప్రాయము న పుష్ప దుమీమెడల చుట్టుకొలత యెంతో, తొమ్మిది నుంచి అంగుళముల వ్రాయు వలయును.

మీ యారికి దగ్గరనున్న రైల్వేషను పేరు వ్రాయుడు. లండను ప్రేషంగు కంపెనీ,
87/88 రత్న బజారువీధి, మదరాసు.
LONDON TRADING CO.
37/38 Rattan Bazar Road, Madras.

కలరాకు సిద్ధోషధము

౧౦౦-కి-౯౯-గుణము.

తప్పక యేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణమును స్థిరముగను వుంచును.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషాచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గరలైలుప్రేమనును దెలుపవలెను.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ. వి. యన్. ఏ. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

తెలిగ్రాం అడ్రసు
పండిట్, మదరాస్.

వనోషధి సారసపరిల్లా.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు నకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. శిశుపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసపట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫననవాడి. నం. ౨. బొంబాయి
Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

చక్కని సువాసనగల నెంట్లును ప్రేమించువారు

ఆటోదిత్ బహర్ (రిజిస్టర్)

అనుప్రాగ్ధియుల కుద్దేశింపబడిన ఆత్మరుపయోగింపవలయును. మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన యుండునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన ఫుష్పములనుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడ లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని బొట్టును వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినఫుష్పతోట లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ అద్భుతమైన వేయిరకముల ఫుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మరు యొక్క సువాసననుభవించుటకయి ఆటోదిత్ బహర్ యివ్వవలసి మీదగ్గరిననున్న హెతుకేవల నడుగవలయును వారితావున లేదేని మామ్ర వ్రాయుడు. చిన్నబుడ్డి విలున 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, ఓ బొమ్మ ఆత్మరుగల కెద్దసయిబుడ్డి 2-0-0 ఈఆత్మరులో మరగబెట్టబడి ఘుమఘుమ ాడుచుండు కార్డులు డజన్ 1-కి 0-10-0. పి. పి. ఖర్చుకొనువారును భరించవలయును. సోలు ఎజెంటులు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ రెమికల్ కంపెనీ, 155 జామా మసీదు, బొంబాయి. మదరాసు ఏజెంటు:- మెహత పురుషోత్తం మూర్తి నెం 29, చై నాబజారు రోడ్డు, ప్లవరు బజారుసమీపం మదరాసు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి. ఇది సంజీవనంటి ఒక వనమూలిక. ఇదియే మన పూర్వికుల ఆతిరహస్యపు బేషధము. దీనిప్రభావము కనుగొనవలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చుకొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుంస కత్వము పోగొట్టుటకు యంతకుమించినది లేదు. జన్మేంద్రియ దుర్బినియోగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజుపంటిది. రక్తమును శుభ్రపరచి నరములకు పటుత్వమును దేహమునకు బలమును కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు పేహములను మొదలంట నాశనము చేయుటలో సంజీవనంటిది. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరును నుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును. వెల టిన్ను 1-కి 2-0-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రొఫెసర్ జి. యన్. నాయుడు,
(13-5-14) కలియుగభీమ.
16 కృష్ణపు-మొదలిపేద్ది, తిరుపల్లి క్షేత్ర మదరాసు.

ఉత్తరరామచరిత. ౦-౭-౦
అభినవమోహనము. ౦-౭-౭
ఈరెండును మనోహరములయిన నాటకములు.
ద్విజేది, బ్రహ్మసంధకాస్త్రి.
తుని-గోదావరిజిల్లా.

విశ్వనిఘంటువు. (సటికము.)
డెమ్మి 1/2 పుటలు 520, శ్లోకములు 2250,
వెల 2-8-0 పోస్టేజివేరు.
అడ్రసు. జి. శర్మ. కోట్లపల్లి, గోదావరిజిల్లా.

పొగయోడల రాకపోకలు.

చెన్నపురి నాకాశ్రయమునం దున్నవి.

1914 సం॥ ఆగష్టు నెల 18-వ తేది

ప్రముఖ పేరు.	బయలుదేరిన తేది.	పోయేడి స్థలము.	తేది.
సి. రోబర్టుసన్	బొంబాయి	4 అగష్టు	—
సిటిఆఫ్ మద్రాస్	కాకినాడ	9	లండను
ఎక్స్ మా	రంగూను	10	—
లంక	రంగూను	17	రంగూను 19

రానున్నవి.

మొనుండా	లివర్ పూలు	ఆగష్టు	కలకత్తా	ఆగష్టు
హాలివెల్	లండను	17	కలకత్తా	18
టాలోబా	మైట్రీ	19	మైట్రీ	20
మజ్జెరా	లండను	24	కలకత్తా	25
అంటాటి	కలకత్తా	5 సెప్టెం	నెటాల్	5 సెప్టెం

ఈతేదీలలో కొంచెము మార్పుండును.

వాతావరణ పీఠిక

1914 సం॥ ఆగష్టు నెల 18-వ తేది

ప్రదేశములు.	తేది 18 ఆగష్టు 1914	కడచిన 24 గంటల లోని, నీడను ఉష్ణోగ్రత.		వర్ష పాతము.	
		గ్రేడ్	ఫ్యాం	గ్రేడ్	మొ. మి.మీ.
గోపాలపురము	29.608	88.4	80.8	0.08	32.57 20.15
వాల్తేరు	29.609	88.4	77.4	...	18.27 14.65
కాకినాడ	29.596	91.8	80.7	0.40	22.21 15.14
బందరు	29.598	92.1	80.7	0.06	15.69 16.68
గుంటూరు	...	88.0	...	...	13.85 ...
నెల్లూరు	29.619	95.7	74.8	0.04	10.34 6.92
మద్రాసు	29.647	88.1	75.0	...	10.24 10.45
కడపూరు	29.676	88.6	76.6	0.47	11.93 8.84
నాగపట్టణము	29.682	92.8	76.9	...	5.61 8.06
కొలంబూ	29.802	85.3	75.5	0.03	33.45 35.81
తిరువనంతపురము	29.794	77.8	72.8	0.19	39.77 35.85
కల్కి	29.798	79.0	72.7	1.87	68.87 75.79
కల్కికోట	29.821	75.8	72.1	2.15	84.09 88.14
మంగుళూరు	29.790	76.4	71.4	3.10	10.39 97.07
బొంబాయి	29.649	88.9	77.8	0.10	54.79 53.75
హైదరాబాదు	29.620	78.4	71.0	0.94	26.64 16.85
అనంతపురము	...	79.0	70.6	0.67	8.30 7.95
బళ్లారి	29.667	85.0	78.2	0.05	4.12 8.08
కర్నూలు	29.667	81.5	74.0	0.01	18.51 13.26
కడప	29.672	88.1	74.8	...	12.85 12.68
చెంగుళూరు	29.731	78.3	65.1	0.69	14.16 15.85
కొడైకానూరు	22.674	57.8	52.1	0.10	24.99 25.21
కడపండలము	22.894	58.9	50.9	0.48	24.13 24.61
కోయంబుత్తూరు	29.734	82.3	69.3	...	3.44 3.85
వల్లూరు	29.657	86.2	75.8	...	12.67 12.79
నెలము	29.725	86.7	72.4	0.40	13.94 15.24
తిరుచనాపల్లి	29.718	90.4	77.1	...	4.61 4.61
పుదుకోట	29.706	92.2	77.9	...	7.99 7.99
మధుర	29.715	90.8	78.2	...	8.67 8.66
నిరువల్లి	...	...	...	...	0.98 5.48

ఎల్లద వాయుభారము హెచ్చినది. ఈమాట పడ మట్టి తీరమున కన్న ను తూర్పుతీరమున నధికముగ నున్నది. దత్త మండలములలోను, దక్కనులోను, బొంబాయిలోను, పశ్చిమ వాయువులు వీచుచున్నవి. కర్ణాటకమునందు వైశ్ణవి వాయువులు వీచుచున్నవి. మైసూరులోను, రాజధాని ఉత్తర ప్రాంత మునను మధ్యమోహనపరమార్థము తిగియున్నది. తూర్పుతీర మున దప్ప మిగిలిపోట్ల పగలు వేడి యంతగాలేదు. వాయు మండలమున తేమ సామాన్యముగా నున్నది. చెన్నపురి తీరమున నుత్తర భాగమున తిప్ప మిగిలిపోట్ల మజ్జులు దట్టముగా పడి నవి. కర్ణాటకములో వానలేదు. తిక్కెనపోట్ల కురియుచున్నది. నిన్న చెన్నపురిలో 2.98 అంగుళముల వాన కురిసినది.

నూతన:— రాజధానిలో చాలాపోట్ల వాన కురియ వచ్చును. ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్న వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

జర్మనీవారికి కావలసిన దెబ్బ?

[ఇంగ్లీషు ముద్రాపత్రిక నుండి]

దెబ్బయము, హాలండు, ఇవి జర్మనీవశము కావలసినవి కోరుటకు యుక్తితోగూడిన కారణములు కొన్ని బహిరంగ ముగ చెప్పబడుచున్నవిగాని, యట్టికోరిక ఫలవంతముగ నేని జర్మనీవారికి లభ్యముకాగల ఆదాయకరముగ ఆనాటయ్యె నిక్కముగ కారణము. సమద్రతీరమున నుండు నీరావృద్ధ్యము మును బొందటకై జర్మనీవారికి గల యభిలాష అపరిమిత ముగ హెచ్చుటకు రాజ్యాంగ వ్యవహారముల సందర్భము మాత్రము గాక, వర్తకవిషయములందు గల ఆదాయముల ములును కారణములు. నైనుది జర్మనీలో పుట్టుచున్నది; ఆ దేశములో పరిశ్రామిక వ్యవహారములు విశేషముగ జరుగుచుండు ప్రదేశమున ప్రవహించుచున్నది. సదరు ప్రాంతమున రాక్షసి బొగను, ద్రాక్షాసారమును విశేషముగ గలవు; మతీయు, రస వాద సంబంధముగ వస్తువుల నేకము లా ప్రాంతమున దొరకు చున్నవి. ఇట్టిప్రదేశమున జర్మనీయందంతటను గల జనులలో పాలుగింట నొకభాగము ప్రజలు వసించుచున్నారు. ఇందులకు ఫలముగ నెక్కువగ నేర్పడగల వర్తకవ్యాపారములు సాగు టకు అనుకూలపడునని మిత్రముల నుండి చక్కబడచబడి వృద్ధికి తేటదెను. ఇప్పు డేది ప్రవహించు ప్రాంతముల చుట్టుపట్టుల నుండు ప్రదేశముల యభివృద్ధికి చాల తోడ్పడుచున్నది. జర్మనీయొక్క విశ్వవ్యవసాయము, జర్మనుల పరిశ్రమలకును ఫలముగ జరుగగల వ్యాపార మంతయు నైనుది మీదుగనే సాగుచున్నదిగాని, సరకులు సముద్రతీరముచేరి ప్రపంచమందలి పలుదేశములకు పంపబడుటకు పూర్వ మవి రేవుపట్టణములను చేరు నిమిత్తము హాలండు గుండ నెళ్ల వలసి యున్నది. కాబట్టి, జర్మనీ వర్తక వ్యాపారముల వలన, ఆంస్టర్ డమ్, రాటర్ డమ్ ఈ నగరములు భాగ్యవంతులై యిప్పటి యాస్పత్యమును గడించ గలిగినవి. ఈ రెండు రేవు పట్టణములును, క్రమముగ నభివృద్ధి గాంచగా జర్మనీదేశపు రేవుపట్టణములగు బ్రిమక్, హాంబర్గ్ అనునవి క్రమక్రమముగ తీరించి నామమాత్రము నిలిచియున్నవి. ఈ యన్యాయమునకై జర్మను లత్యంతముగ నాగ్రహము చెంది యున్నారు. ఈవిషయమై యొకటిరెండు సంవత్సరములకు పూర్వము ప్రాఫెసరు బ్రిట్ ష్లీ గారి క్రిందితీరున తమయభి ప్రాయమును (ఇదియే ప్రజల యభిప్రాయమునై యుండెను). వెలిబుచ్చిరి. “నైనుదిముఖద్వారములను మరల సంపాదించు కొని తమవశమునకును జర్మన్ రాజకార్యవేత్తలకు ప్రథమ కర్తవ్యమునుట అనివార్యము” ఇట్లుచేయుటకు వారు నెడన్లం దున్న నాస్వాధీనమునకును అనుకూలము. ఇటు లివి జర్మనుల నాస్వాధీన మైనయెడల, జర్మనీసార్వభౌమునకు విరోధాయందు ఫలవం తమైనదియు, జననాహుళ్యము గలనయు, నభివృద్ధిదశలోనుం డునవియు నగు ప్రదేశముమాత్రమేగాక, ప్రపంచమునందు ఇతర ప్రదేశములందుగల కాలానిలగూడ నశకును. అప్పటికి జర్మనులు విరోధాయందు మహాత్తరముగ బలమైన రాజ్యము గలవారగుదురు.

[గ్రేట్ బ్రిటన్]

కాని, గ్రేట్ బ్రిటన్ వారట్టిసందర్భమును పొసగనియ్య రు. ఏలయనగా, ఇది పొసగనైది, ప్రాకము, ఇంగ్లండు, ఈ రెండుదేశములవార తేమలాభములకు ముప్పేర్చుదును. ఇవి గాక, గ్రేట్ బ్రిటన్ వారి కిక నితరకారణములు గలవు. నైనుదిముఖద్వారము గొప్ప యుద్ధవానలరేవుగ నుపయోగింప బడుటకై వృద్ధికి తేబడును. అంతట జర్మన్ నౌకాబలమును, సేనలను, ఇంగ్లండుతీరమున కెనతియారమున (అనగా, కొలది మైళ్ళదూరములో) నుండును. ఈ సందర్భ ముంట్లముల కెక్కువచింతను గలిగించును. కాబట్టి, యాప్రయత్నమునకు విరోధముగ వారు ప్రయత్నించవలసి వచ్చును. వెంటనే సేన లకు మనఃస్థులు (సిపాయీలు) చేర్చుకొన బడుదురు. ఆంగ్ల యుల యుద్ధవానలు జర్మనీ యుద్ధవానలమీద నిగా యించి ఉత్తరసముద్రమునం దుండును.

జర్మనీవారి ప్రయత్నములు.

యుద్ధ ముకట్టతెడయే హాలండుదేశముల దేశము క్రమేణా తమ (జర్మనుల) నాస్వాధీనముగట కియ్యకొనుటకుల చేయగలుగుదుమని జర్మను లిప్పటికిని విశ్వసించుచున్నారు. జర్మన్ వర్తకులు తిన్నెత్తిగ నెడన్లం దున్న చే ఆంస్టర్ డమ్, రాటర్ డమ్, ఆప్స్ వీ, ఇత్యాది నగరములందలి వర్తకవ్యాపా రములు, ఆర్థికవిషయములు, వీనియందు జోక్యము పుచ్చుకొని మాటచెల్లుబడికి మార్గమేర్పరుచు కొనుచున్నారు. వర్తకము చేయుబంతులు, పిప్పింగుకంపెనీలు, పరిశ్రమశాలలు, వర్తక

స్థానములు మున్నగునవి జర్మనీవారి నాస్వాధీన మగుచున్నవి. ఇంతియగాక, యాప్రాంతములలో రాజ్యాంగవ్యవహారముల కును, వర్తకవ్యవహారములకును సంబంధ పడికమై యారెంటి కిని భేదములేనటుల పరిగణన గలదుగాన, రాజ్యాంగవ్యవహారము లందును జర్మను లకు మాటచెల్లుబడి కలుగవచ్చును. ఈ నెడన్లం దున్నవలెనే దెబ్బయమును, హాలండును, జర్మనీవారి నాస్వాధీనములోనికి వచ్చుటకు మార్గ మేర్పరుపబడుచున్నది. దచ్చివారు తమకు సులభము గల హాంగ్ క పోవుటను చూచి జర్మనీ వారు, యుక్తితో నీ ప్రయత్న మును చేసిరి. జర్మన్ చక్రవర్తిగారు డార్ల ముక్ డు ఎమ్మ్యు కెనాల్ అనుపేర నొక కాలవ ను నూతనముగ త్రవ్వించి, తమవర్తకమునంతను దానిమీదుగ సాగించుటకు ప్రయత్నించినయెడల, నైనుదిమీద వ్యాపారము తీరించు ననిదచ్చివారు భయపడుదురని యొకయుక్తిపన్నిరి. ఈ కాలవ నైనుమాగ్గుమునకన్న రెండువందలమైళ్ళదూరమున నుండి, దాని మీద వ్యాపారము సాగుటచే వ్యయప్రయాస లధికముగ నేర్ప డుటయెగాక కాలయాపనమున కాకరము కలుగుచున్నను, దచ్చివారి ఆదాయాభివృద్ధిల కధ్యంతరముగ ఫలమం జేర్పడు టయె జర్మన్ వారి ముఖ్యోద్దేశము. ఆప్రయత్న నూహించి దచ్చివారు తమంతట తామే తుట్టుతుదకు తమ రక్షణలోనుం డుట కియ్యకొందురని జర్మన్ ల యెన్నిక. జర్మనీవారు ఒక దచ్చివాని కీతీరున చెప్పెను. మీరు మాతో చేరుటవలన మీ కట్టిలాభమో, ఎట్టిస్వార్థమో చూడుదు. ఆంస్టర్ డమ్ దక్షిణ కాలాని మీబంధుగులమీద దాడివేసెడిరి; ఎన్నటికి గాని, తలచుకొనినపుడు, మీ కాలానిలమీద వెళ్లగలరు. మీరు మాతో చేరినయెడల, యిట్టి దురదృష్ట లేదయ్యె నెవరారితే మీకు దాపరము కాకుండునటుల మేము నిక్క ముగ మీకు తోడ్పడెదము. తాము జర్మనులతో చేరిన యెడల, తప్పు వాలో కలుపుకొని తమ జాతీయ స్వరూపమును రూపుమాపుదురని దచ్చివారు స్పష్టముగ నెఱిగిరి. కాబట్టి, సమ్మేళనము సమంజసమునవారు దచ్చివారిలో జహు కొద్ది మందిమాత్రమే గలరు. ఎక్కువ సంఖ్య దచ్చివారందులకు ప్రతికూలుగనే యున్నారు. వర్తక స్థానములగునందు, రేవు పట్టణములను యుక్తనామకు ముఖ్యస్థానములగచేసి జర్మన్ వారు తిమ్మ యుద్ధములోనికి లాగుచున కొందరు దచ్చివా రభిప్రాయ మొనగిరి. “మన నాస్వార్యమును పోగొట్టుకొనుట కన్న నైక్యమని మీది వర్తకమువలన ఆదాయమును పోగొట్టు కొనుట శ్రేష్ఠతము. ఈ యాదాయము పోయినేమి? మన వ్యవసాయము, కాలానిల వ్యాపారము, మున్నగు వర్తకములె మనకు చాలినంత జీవనాధారము లగును. ఇంతైన మనము జర్మనీవారిని గూడ మించియున్నా”మని యొక దచ్చివేశాల్లీ మాని తెలియపలికెను. దచ్చివారు జర్మనీవారి కుట్రలకు లోబడరాదని నిశ్చయించుకొని ధైర్యముతో నున్నారు. ఇట్టి స్వేచ్ఛమును వీరిదికటకు రెండుపర్యాయములు చూచియున్నాడు. లీదెకను పుతులకు నాస్వాధీనము కాకుండ కాపాడిన సమయ మొక్కటి. ఇటీవల, తమ ప్రాముఖ్యతను, బలమును, స్వల్ప పీఠవి దచ్చివారిని మోసపుచ్చుచున్నందున, తిరిగివచ్చి నొక దచ్చి ప్రముఖునియెదుట జర్మన్ లోక సలరు గారు సేనా విన్యాసమును జరిపిన సమయము మఱియొకటి. సేనావిన్యాస మున కుప్పకమించి యాగును నొక పటమువెంట మఱియు కటిగ నడించెను. ప్రేక్షకులు అచ్చెరువు నెఱిగిరిగాని, దచ్చిమంత్రి “నీరు పోట్టివారు, పొడుబచారు. నీ రుపయో గపడజాలరు” అను నభిప్రాయమున శ్రుతిపరచగా, లోక సలరుగారు నివ్వెణ గండిరి. రెండువ అయిన రెండుకాలములలో మేటియైనదానిని నడిపించెను. అందు సేనలలోకల పొడు గాటివారును, బాగుగ నెదిగినవారును చేరియుండిరి. వీరిని చూచి దచ్చిమంత్రి త్రిప్పికాంచునని యొక సలరు గారు గనుకొనిగిగాని, యారెంటికుగూడ నై తీరున ప్రత్యుత్తర మొసగెను. లోక సలరుగారికి కోపము వచ్చెను. వీరికిన్ని నెక్కువ సామగ్రియుగలవాని, అంగ సౌధమును, దేహపాట వముగల వారెచ్చట నుండవలెయదని విమరుతో నెదిగిరి. కాని, “అవును, వారు అందముగను. వాగ్ధ్యముతోగూడియు నున్నారు. అయితే, మా వాడుకప్రకారము మేము ఆ ద్రులను తెలుచి నీటిని వదలివెట్టితిమేని హాలండుతీరును పరయదుగుట నీటిలో నిలిచియుండును. అప్పుడు నీరిపాద వేయాలైనను సూ చించుచుదచ్చివారు జవాబొనగిరి. రిన్న పొందవలయునని యెల్లరకు నాశను పురికొల్పు నుత్తరసముద్ర తీరమున కొడయ లగువారు తమప్రోత్సాహమునకుగాని, జెదరిం పులకుగాని, లాంగుకుండుటను జూచి జర్మనీవారు మఖ్యముక ప్రయత్నము చేయవలసినవచ్చును. వారు తాముక్రమింపదలచిన ప్రదేశమున

కనుకూలముగ వాటలను, ఇనుపదాసులను నిర్మించిరి; అవసరమైనచో, దచ్చివారు ఆంధ్రులను, రాజులను, పేదలను, వీనియందలి తమకొంటలను అగడ్తలలోని నీరువలన యూర్జితము నీళ్లతో నింపుటకు పూర్వమే తూములను తెగగొట్టుటకు త్వరతో వెళ్లెనుమిత్తమ మోటూరుబండ్ల నాయత్తపరచిరి. హాండు, జెల్లియము, వీని పచ్చిమ తీరము నాక్రిమియము కొనినయెడల, జెర్మనివానికి యూరోపునకంతకును, నియంతృకాధికారము లభ్యమగును. ఇట్టిసందర్భము వెనుకటి కాలమున కయ్యములను తెచ్చివెట్టుచుండెడిది. గ్రేట్ బ్రిటన్ వారట్టి సందర్భములలో వైరాప్ర్యద్వయముయొక్క సృతంత్రమునకై పోరాడువారు. ఇప్పుడు జెర్మనివాని పేరాసలన సంఘటిల్లగల సందర్భము మన యక్కలకు, లాభములకు మాత్రమే గాక, ఫ్రెంచివారి యక్కలకు లాభములకుగూడ భంగకరముగ నేర్పడుచున్నది. ఈరెండు (ఫ్రాన్స్, గ్రేట్ బ్రిటన్) రాజ్యములు నొంబొంటితో పరస్పరసంబంధము గలిగియుండుటచేత, నయముగాని, అపజయముగాని రెంటికి నొక్కటిగనే రావలసియున్నది. ఇందు హాండును, జెల్లియమును పట్టుకొనినయెడల, ఆంగ్లేయులయొక్కయు, ఫ్రెంచివారియొక్కయు జాతీయసజీవత్వమునకు గొప్పభంగమేర్పడునని జెర్మను లెలుగుదురు. ఇట్టి తరుణమున, రాజ్యాంగాధిక విషయములయందు జెర్మనీ వారికి ప్రాముఖ్యత నొసగి, వారు మనకన్న నెక్కువగనుండుటకు మనమంగీకరింప నొల్లమేర, యట్టి సర్వత్ర మనకు ప్రాప్తించకుండుటకై మనము మనబలమునంతయు వినియోగపరిచుచునో నిశ్చయముతో తుదవరకు పోరాడుటకు తీర్మానించుకొని యాతీయ సడనవలెను.

ఆస్ట్రీయావారి అంత్య సంచేశము

సర్వీయావారి ప్రత్యుత్తరము.
ఆస్ట్రీయావారు సర్వీయావారికి కడచిన నెల 23 వ తేదీని అంత్యసంచేశమును పంపి ఇరువది నాలుగు గంటలలోగా సమాధానమిచ్చుటకై కోరిరి. దీనికి సర్వీయావారిచ్చిన సమాధానము తృప్తికరముగ లేదనియెంచి ఆస్ట్రీయా ప్రభుత్వము వారు యుద్ధమును ప్రకటించియున్నారు. ఆస్ట్రీయావారంత్య సంచేశములో తెలియజేసిన యంశములను దానికి సర్వీయావారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును సంగ్రహముగ క్రింద తెలియజేయుచున్నాము.

- 1) ఆస్ట్రీయా హంగరీదారతనము వారికి విరుద్ధముగ సర్వీయావారు చేయుచున్న ప్రయత్నములను సర్వీయా ప్రభుత్వమువారు ఖండించవలయును.
- 2) సర్వీయావారు ఆస్ట్రీయావారికి విరుద్ధముగ చేయుచున్న ప్రయత్నములు ఖండింపబడినచో ముందు ఆదివారము ప్రకటించబడు సర్వీయాదారతనమువారి పత్రిక మొదటిపేజీలో తెలియ జేయవలయును.
- 3) ఆస్ట్రీయా ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగ జరుగుచున్న ప్రయత్నములలో సర్వీయా అధికారులును, ఉద్యోగులును ప్రమేయము కలుగజేసి కొనుచున్నందునకై సర్వీయా దారతనమువారు ప్రకటించు పత్రికలో తాము విచారపడుచున్నామని కూడ తెలియజేయవలయును.
- 4) ఈకట్టచేయుచున్న దోషగులనందఱును దండించు నిమిత్తము కరవమైనచర్య తీసికొనుటకు సర్వీయా దారతనము వారు వాగ్దానము చేయవలెను.
- 5) ఈకట్టనమును వెంటనే సర్వీయారాజుగారు తమ సేనలకు తెలియజేయుచు వైవికాధికారులచే ప్రకటించబడు పత్రికలో ప్రచురించుట తుర్తయియ్యవలెను.
- 6) ఆస్ట్రీయా హంగరీ ప్రభుత్వముమీద ద్వేషమును తీరస్కారమును కలిగించుటకు ప్రేరేపించుచున్న సర్వీయా గ్రంథములను అడచివేయవలయును.
- 7) జాతీయ సంఘమని వ్యగహరింపబడుచున్న సంఘమును తీసివేసి, ఈయుద్ధమును వ్యాపింపజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్న పత్రికలను, పుస్తకములను, దొరతనమువారు పుచ్చు చేయవలయును.
- 8) ఆస్ట్రీయా హంగరీదారతనమువారి భావమును పుట్టించు విద్యాపద్ధతులను విరోధమును, పుట్టించుట బోధించు ఉపాధ్యాయులను, తీసివేయవలయును.
- 9) ఆస్ట్రీయా హంగరీ ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రయత్నము చేయుచున్నట్లు గ్రుసవడిన సర్వీయను అధికారులను ఇతర ఉద్యోగులను, వీరి పేర్లను, ఎవరేమిచేసినను చేసినారో తెలుపుకొరకు ఆస్ట్రీయా హంగరీదారతనము వారే కలిగియుండును.

(10) స్థావరలంద రేకరాజ్యముక్రిందకువచ్చుటకై చేయుచున్న ప్రయత్నములను నడపుటకై సర్వీయా వారికి ఆస్ట్రీయావారు సహాయము చేయుటకు సమ్మతించెదరు. సెరాజెవో హత్యలకు సంబంధించిన వానిని శిక్షించుటకు జరుపు న్యాయవిచారణలో ఆస్ట్రీయావారికూడ ప్రమేయ ముండవలయును.

(11) సెరాజెవో హత్యల జరిగినతరువాత సర్వీయాలోను మరెన్నిచోట్లను సర్వీయను ఉన్నతోద్యోగులు కొందరు ఆస్ట్రీయా ప్రభుత్వమువారికి వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి. ఈ విషయమే సర్వీయా ప్రభుత్వమువారు తగిన సంజాయిషీ నియ్యవలెను. వీనిలో మొదటి ఎనిమిది యంశములకు సర్వీయా వారంగీకరించిరి. 9వ యంశమును ఋజువుచేసినయెడల నొప్పుకొనుదుమని తెలియజేసిరి. 11 వ దానిని కొన్ని మరతులమీద నిరాకరించి 11 వ దానిని కొన్ని మరతులమీద యంగీకరించిరి.

వాడుక భాష

నిరసకుల దండయాత్ర.

[ఒకవాడుకభాషాభిమాని]

వాడుకభాషమే పితామహులవారు దండయాత్ర నడిపిస్తున్నారని. వెళ్లినచోటలా దిగ్విజయమేనట! పెద్దకాశీలు వున్నచోట, రాజుమహేంద్రవరం, గుంటూరు, బందరు, విశాఖపట్నం వంటి స్థలములలో విద్యాధికులు కొందరు వాడుకభాష మంచిదని వాదించినారట! ఏమి ఆశ్చర్యము! వాడుకభాషావాదులుగంటాం విశాఖపట్నం జిల్లా వారిలోనే ఇద్దరూ ముగ్గురూ అన్నారే!

‘హేయమైనా’ ‘నింద్యమైనా’ ‘మరికినీరైనా’ రోజుకు యిరవై నాలుగు గంటలూ మాట్లాడేది వాడుకభాష. ఎక్కడ ఎవరితో మాట్లాడినా వాడుకభాష. రాజులు రచ్చకెక్కినా, మాట్లాడేది వాడుకభాష. భారతాది ఉద్ధృంధములను వ్యాఖ్యానాలు చెప్పేది వాడుక భాషనే. కాంపొజిషన్ పేపర్లు దిద్దటప్పుడు “చేయవాలి” అంటే తప్ప. ‘చేయవలెను’ అని వ్రాస్తే సలక్షణంగా వుంటుంది” అని తప్పలు చూపిస్తారు తెలుగు పండితులు కూడాను! (క్లాసికల్ కాంపొజిషన్ చెప్పే పండితులు మాత్రం సలక్షణంగా మాట్లాడుతున్నారేమో?) పురాణాలూ హరికథలూ విని అనందించేటప్పుడు వినబడేది వాడుక భాష. తేటతెలుగుమీద కత్తికట్టి చేస్తూవున్న యుద్ధంలో సమ్మాహనాశ్రువర ఉపయోగపడ్డదికూడా వాడుకభాషే!

ఆదిభూడి సోమనాథరావుగారున్న కూచి నరసింహంగారున్న చక్కని ఉపన్యాసములు చేసినారట. వాటివల్ల మంచిచెడ్డలు తెలిసి తెలుగు దేశీయులంతా వాడుకభాషను నిరసిస్తూ రిజియస్టులుచేసి అధికార్లకూ పేపర్లకూ మంపుతున్నారుట! జేరా, కాలమహిమ! ఇక వాడుక భాషకు లక్ష్యమే లేదని మొరపెట్టడం యెందుకు? యీ మహాపండితులు సభలలో చెప్పిన (వ్రాసుకొని చదివినవికావు) ఉపన్యాసములే వాడుక భాషకు లక్ష్యము. సోమనాథరావు గారిని నేను బాగా యెరుగుదును. వారి సమ్మాహనాశ్రుములంటి ఉపన్యాసములు ఎన్నో పర్యాయములు విన్నాను. వింటూ అట్టే కూర్చుండే వాణ్ణి, గంటలు గడచి పోతూవున్నా తెలిసేది కాదు. దివ్యభవనములు కరతాశ్చర్యాలతో ప్రతిష్ఠించేవి. వారు ఉపన్యాసములు (నవరసభరితములుగా వుండేవి.) గ్రామోపానులోపట్టి తిరిగి తాపిగావిరి కాగితముమీదికి దించి అచ్చువేయడే ఎంతబాగుండును, అది అనుకొంటిని. అవకాశం చిక్కినదికాదు. వారు ఒకపర్యాయం చెన్నపట్నంలో పచ్చయ్యప్ప కాలేజీలో ఉపన్యాసం చేశారు. దేశదేశాల వాళ్లము విన్నాము. అందరికీ తెలిసినది. అందరూ సంతోషించినాము. పలికినమాటల్లా వాడుక భాషే! చిన్నయ్యనూరి వ్యాకరణం ప్రకారం సాధించగలిగినది అంతలో ఒక్క వాక్యమైనలేదు. నిరంకుశాః కవయః అన్నాడు. సోమనాథరావు గారు కవిరాజ శిఖామణులు.

ఈయధ్య విశాఖపట్నంలో జరిగినసభలో కూచి నరసింహంగారు, ఉమ్మే ఆలీషాగారు, చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహంగారున్న గంభీరంగా ఉపన్యాసించినారట! అది విన్నవాళ్లం నాకు లభించలేదు. బాగ్రత్తగా విన్నవారు చెప్పినారు. ‘మాట్లాడినవానిలో చాలాభాగం వాడుకభాషే’ అని. ఇంకా వాడుకభాషకు లక్ష్యంలేకపోవడం ఏమిటి? వాడుకభాష తెలియకపోవడం యేమిటి?

వాడుకభాషకు లక్ష్యం యెక్కడా చెప్పివుండలేదట వ్యాకరణాలు కావల్సి, చూచి విమర్శించేదాతవుంటే చూపించగలను. ఆదైను, బ్రాహ్మ, మోసెసు, క్రైస్తవంబు ఇత్యాదులు

ఎందరో వాడుకభాషకు లక్ష్యం చూపించినారు. వాడుక భాషకు లక్ష్యంలేదు. అన్నవాళ్లకు బ్రాహ్మీ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిగారు “గ్రామ్యభాషా ప్రయోగనిధనము” లో చెప్పిన జవాబుచూచి మరింతండి. ఈజవాబు చెప్పినవారున్న గ్రాంధిక భాషాభిమానులేగాని వాడుక భాషావాదులు కారు. ఎవ్యాకరణం వర్ణించి సోమనాథరావు గారు నవరసభరితములైన ఉపన్యాసములు వాడుకభాషకు చెప్పి తెలుగు దేశీయంతా తిరిగి వాడుకభాష కూడదనేలాగున ధ్రువించేసి ప్రజలచేత రిజిల్యాష నులు చేయించగలుగుతున్నారో ఆ రహస్యం పత్రికాముఖంగా పిల్లలకు తెలియజేస్తే అదిగ్రహించి వాళ్లున్న, కాంపొజిషన్ పేపర్లలో ఉపయోగించి పరీక్షాధికారుల మనస్సులు ఆకర్షించి బాగామార్కులు తెచ్చుకుంటారు. సోమనాథరావుగారే వాడుకభాష నేర్పడమునకు తగిన అధికారంకలవారు. దానిరహస్యములు వారికి పట్టుబడ్డట్లు మాకెవ్వరికీ లాంగలేదు. వారితో సమానులు గురులాడ అప్పారావుగారు ఒకరుకనబడు తున్నారని ఆయన వక్రకాదు. అందుచేత వాడుకభాషలో చక్కనివ్యాద్యమైన వాక్యరచన చేయడము నేర్పడమునకై డైరెక్టరువారు సోమనాథరావుగారిని కమిషనరుగా ఏర్పరచి ఒకసంవత్సరంపాటు ప్రతి హైస్కూలుకున్న కాలేజీని పంపనలెనని ప్రాధాన్యం. అందుకు సోమనాథరావుగారికి అధికారం ఉన్నదా లేదా అంటే నిదర్శనమువారి ప్రస్తుతపు చాంద్రాయణమువల్ల కలిగినఫలితమే! వాడుకభాషు ఉపన్యాసిస్తూ వాడుకభాష కన్న హేయమైనది లేదని ప్రజలను ధ్రువించేయడముకన్న యింకాయేమి ప్రజ్ఞకావలెను వాడుకభాషాభిధానుల కావడమునకు?

కూచి నరసింహంపంతులుగారుకూడా వాడుకభాషనే ఉపన్యాసించినారట! చిత్రము! ‘వచ్చా’, ‘వచ్చా’, ‘వచ్చివా’, ‘వచ్చినాను’, ‘వచ్చాను’ అన్నరూపములలో ఏవి వాడడము, ఏవి మానడము, అన్న మీమాంసనంటికేంకలు లేకుండానే ఉపన్యాసం సాగింది కాబోలు!

వాగభూషణంగారు అన్నట్లు సలక్షణంగా మాట్లాడితే గ్రహించలేని నాకల్గితో మాట్లాడడమునకే వాడుకభాష యేర్పడివుంటే “గ్రామ్యగ్రాంధికభాషల మంచిచెడ్డలు” యెన్నడమనకు యేర్పడ్డసభలో వాడుకభాషను మాట్లాడవచ్చువా? నరసింహంగారివంటి పండితులు (కాకినాడలోని ఆంధ్రభాషా సంరక్షకసమాజస్థాపనాచార్యు లంతటివారు) సభలో వాడుక భాషను ఉపన్యాసించినప్పుడు ఏమనుకోవడము? సభవారికి ఆట్టి మహద్విషయము చర్చించడమునకు తగిన అర్హతలేదనుకొనవలెను. (వాగభూషణంగారి నూత్రమువల్ల) కావ్యభాషను సలక్షణముగా ఉపన్యాసిస్తే తెలియని పామరప్రాయులు సభలో ఏరిజల్యాషకేస్తే ఏమి ప్రయోజనము? పితామహులవారు చేయించిన సభలను పరిమత్తులనడమనకు వీలులేదు. పరిమత్తులే అయితే వాటిలో ప్రసంగములు కావ్యభాషనో దేశభాషనో జరిగిఉండును. పరిమత్తులు కాని సభలకు ఇట్టి మహద్విషయము చర్చించడమునకు, ఎట్టి అధికారమున్ను లేదు. ‘లోకులో కాకులో’ అంటారు ఆడవాళ్లు విమర్శలేకుండా ‘భభి’ అంటే ‘భభి’, అని చప్పట్లుకొట్టే సభలో తీర్మానములకు ఏమివీలువుంటుంది? సభలకువచ్చే గౌరవం చర్చించిన అంశములలో సబబు సందర్భములను బట్టి కలుగుతుంది గాని జనసంఖ్యనుబట్టి కలుగదు. అట్టి కింద ఎన్నో సంతకములువుంటే ఏమికార్యం? అట్టిలోవున్న అంశములు అనుభవమునకు విరుద్ధంగా వుండకుండా చూడవలెనుగాని.

కృష్ణవరదలు.

గుంటూరుజిల్లా రయితుల యిక్కట్లులు.
ఒక గుంటూరుజిల్లా రయితుల యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—
భగవంతుని చిద్విలాసము కనుగొన నేరేకకర్మము. ఒకవైపునవిరోధాసంగ్రామపుగడిచిడలు. హిందూ దేశములో శింధునదివరకాలు పొర్లి ప్రజానష్టము, సస్యనాశనము, భగవంతుని శీలలుకాక ఏమనుకొనగలము. యుద్ధములవల్ల భరలు వెరిగి బీదలకు కత్తుమని అనుకొను సమయములో వరదలవల్ల సకల సస్యములుపోయి బీదలు పొందు యిక్కట్లుగోరుచుట్టుమీద రోకటిసోటు అన్నట్లు ఆ-ఆర్తకరణుడై డిక్కుగా గోల పెట్టే బీదల మొర మాచిరవలెగాని వ్రాయవలసిగాదు. గుంటూరునుండి మామిడుతలు కొంతమంది మొదటి వరదలో గానె చెందిన బీదలకు కొంతమట్టుకు సాహాయ్యము చేసిరిగాని వెంటనే మూలి నేనక్కమీద తొటికాయపడ్డట్లు తిరిగి వరదప్రా

రంభించినది. కృష్ణావేద్యరక్షణిజా అధికారముకొనుటకు ఉపేక్షావల్ల ఈవరదలు సంభవించుటకు, కొద్దిలోపాయే అపాయములు యెక్కువ అవుతున్నారనియు.

మొదట కచ్చిన వరదలకు యిప్పటికి కొంతవ్యధియున్నది. ఈలోగా పిగిసిగ్గుచిన్నట్టి కృష్ణగండికి ఉంగరపు కట్టవేస్తే అక్కడోద. అలాచేసి నారినెన్నెపమును 1882 సంవత్సరములో ఈలాటవరదేవచ్చి మెయిన్ కనాల్ లోపడి లాకులకు గ్రామములకు అపాయమువచ్చునని ఆకలమందు ఉన్న డివిజన్ ఆఫీసు గారు కెడ్డకలెక్టరుగారు మెయిన్ కనాల్ 18 మయిలులో దుగ్గిరాలవద్ద గ్రామములకు యిబ్బంది లేకుండా ఆలోచించి గండికొట్టించి ఆ ప్రదేశపు భూమిభాగము దులవల్ల యిటువంటి అపాయము వచ్చినప్పుడు గండికొట్టించుటకుగాను బాండు వ్రాయించి పుచ్చుకుని, నష్టప్రతిష్ఠాను రు 400 నాల్గువేల అయివందల రుపాయలు కంపెనీ శేషక్ గవర్నమెంటు ఖజానలో నుండియచ్చేయించినారు. ఇప్పుడు మెయిన్ కనాల్ అంతకంటే నీటిమట్టు ఎక్కువ అయి సదరు మామూలు గండికొట్టించ వలసిందిగా ఈదిగువపాను దాఖలా గ్రామములవారు మాతెనాలి తాలూకా తాహసీలు దారు గారు యెన్ని విధముల చెప్పినా వివరకమాడి విజ్ఞాపనలు లట్లు నోదొరవారు దుగ్గిరాలలో నుండే తన తాతే దాగ్ల దుర్బాధవిని ప్రజలు తల్లడిల్లే ఏర్పాటు చేసినారు. దుగ్గిరాల గ్రామము మంచి బలవంతమునది. అక్కడవుండే ఉద్యోగులకు రైతులకు మంచి బుద్ధిక. తలెమ్మ గ్రామములలో రయతులకు వై ఉద్యోగులకు అంతపరిచయము లేకున్నది. అందువల్ల దొరగారికి వారి తాతే దాగ్ల చెప్పట తటస్థించి మామూలు లేనిదిన్ని, అంతకంటే మెరక ప్రదేశము నీరు తొందరగా తగ్గనటువంటి యెక్కువ గ్రామములకు నష్టతరమయిన మెయిన్ కనాల్ లోమ్మిదవమయిలులో గండి కొట్టించవలెనని దుగ్గిరాలకు నూపరంబెండెంటు గారున్ను, దుగ్గిరాల గ్రామమున సబుగారున్ను, మనసబుగారి బంధువు జంపాల పిచ్చయ్యగారు. వచ్చినారు అట్టి సమయములో చిన పాలెం పేరుకలపూడి చుక్కవల్లి వారి పాలెం కొల్ల పాలెముల రైతులు, యితర బీదలువచ్చి అటంకపరచి 9 మయిలులలో ఎప్పుడు మామూలు లేదని, వై గ్రామములకేగాక ఈమని వద్దరా యికాకొన్ని గ్రామములకు ప్రజలకు నష్టమనిన్ని దుగ్గిరాల మనసబుగారి చేనువద్ద 18 మయిలులలో మామూలు గండి కొట్టించమని వేడగా ఆ గ్రామమున సబుగారు రాగార్థతమ గ్రామమునకున్న దుగ్గిరాలలాకు నూపరంబెండెంటుగారు యిక్కడ నెక్కొట్టి పానని పట్టుపట్టి శేషేంద్రపాటి లాకువద్దకు వెళ్లి తెలిపామని దొరగారికి తననుకొట్ట వచ్చినట్లు కొన్ని కల్పనలు చెప్పగా లట్లొక దొరగారు తమ బోటుమీద సదరు ప్రదేశమునకువచ్చిరి. వారువచ్చేసరికి వైయ్యాలవారు గండ్లకు తూములమీద సులూబులో నున్న పోస్తు రాత్రిపగ్గూ కాపు చారిమీద నుండగా సదరు దొరవారు జనమునుచూచి యింకా రెండు అడుగు నీరువచ్చుచున్నది. బాగానున్న పోసి కాపలా కాయవలసివచ్చినట్టి దుగ్గిరాల వెళ్లిపోయిరి. అక్కడ ఏమి ఆలోచించినారో తిరిగి 9 మైలులలోనే గండి కొట్టవలెనని పట్టు పట్టివెళ్లితెలిసి వై గ్రామములవారు జిల్లాకలెక్టరు వివిన్యాబోర్డు ఫీచుఇంజనీయర్ గారికి తెలిగ్రామముల యియ్యగా మునాడు మాబల్లా కలెక్టరు రాయచోర వారు దుగ్గిరాల దయచేసి ఈయిబ్బందికిగ్రామముల జనము యింకా కొంతమంది జిల్లా ప్రభువుదయచేసినారు. దేయిలు ప్రజలకష్టములు త్వరగా తెలుసుకొనెదనని ఆతరుమతో రెండుమాడువేలమంది జనము మొరపెట్టుకోగా, సాయంతరము చెప్పెదననిన్ని, వై గ్రామముల వారు అంతాకాలవకు గండి ఎక్కడ కొట్టించుడంటే అక్కడ కొట్టిస్తానని 1 గంటలో తెలియపడుచునని ధోరవారు నెలవుయచ్చినారని తెనాలి తాలూకా తాహసీలుదారుగారు ప్రజలకు చెప్పినారు. 18 మయిలులలో కొడితే దుగ్గిరాల గ్రామములో కొంతమంది రైతులపాలమునకు నష్టమురాదనిన్ని 9 మయిలులలో కొట్టితే 7-8 గ్రామముల ప్రజలకు, పశువులకు నష్టమనిన్ని బీదలుగాని పశువులకు శిశువులకునైనా నిలుచుటకు ఎక్కడ వై గ్రామములకు మెరక ప్రదేశమయినా లేదనిన్ని, అక్కడనే కొట్టించేయడల మా గ్రామములలో యావత్తు సామగ్రి మెయిన్ కనాల్ కు చేర్పించి మరిగండి కొట్టించడని వై గ్రామముల రైతులు మాతాపితృలుదారుగారు కలెక్టరు లట్లొక దొర లతో చెప్పకొనిరి. కలెక్టరుగారు సాయంతరము వాయిదా, డివిజన్ ఆఫీసుగారు 9 మైలులలోనే ఆనివుత్తెయ్యి, దుగ్గిరాల వారయితే మాకు తలెమ్మ పూర్వతో పనిలేదనిన్ని, 18 మయిలులలో కొట్టితే మా పాలమునకు నష్టమనిన్ని, యిచ్చట కొట్టుటకు వీలులేదని, చెప్పినారు. మాతాపితృలుదారుగారు 18-వ మయిలులలో మామూలు

గండి మనసబుగారి వద్దరాల భూముల వద్దనే కొట్టించ చాల ప్రయత్నించి విఫలమనో రగులయిరి. డివిజన్ ఆఫీసు గారు మా కలెక్టరు ధోరవారి మీదుగానే కనెట్టుపాగ యిక్కడ రహితలమాట అంగీకరించయిరి. రాత్రికి కలెక్టరు గారు మోటారుమీద గుంటూరు దయచేసి పోలేరు వెళ్లి, చిన్న, యనపైకర్ల గాల్ల వారి సుమన్యము కాలవ కాప లాలోవుండిరి.

ప్రజలంతా భగ్గుమనోరథలై మెయిన్ కనాల్ లోవుండే నీరుచూచి భయభ్రాంతులై ఆరాత్రి యెక్కుట నోతెగి గండి పడుననె అదుర్దతో బీదలకు గండిలేక సంపన్నులకు సౌఖ్యములేక ప్రార్థన కూకన వద్దనుండి ప్రతితూముకు, ప్రతి గండికి ప్రతి సులూపుకు 20-30 మొదలు 100 వరకు జనులు కాపుదారీ చేయి, నైన వన్న వారు లాంతర్లు స్టాండులు కాగడాలు వేసుకుని రాత్రి 2 గంటలవరకు కాపుదారిలో వుండునట్టికి ఆ రాత్రి సమయములో వెళ్లపులి యిండ్ల మీదకు వచ్చినట్లుగా స్థానదాఖలా 9 మయిలులలో చిన పాలెపు కాల్య తూమువద్ద కొంతవడి 80 మంది మనుష్యులు పని చేస్తూ వుండగానే గండిపడినది. ఆ ప్రవాహము యొక్క వేగమును, దానియొక్క ధ్వనిని వర్ణించుటకు నేను కల్పనాశక్తి లేనివాడనయితగాని భగీరథుని రథముతో గంగ నడచినదని మనభాగవతపుకథ జ్ఞప్తికివచ్చెను. ఆ వివర్యాసము ఏమనిచెప్పను! అచ్చటిజనము మన్ననోయువారు రాళ్లుతెచ్చి వేయువారు వరిచె త్రెమోపులు తెచ్చి వేయువారు వకరు యిద్దరు బారిపడుతూవుంటే, యిద్దరు ముగ్గురు పట్టుకుని వడ్డుకుత్తియు వారు. యిఖసాధ్యముకారు ఆగుమనువారు ఆయ్యో నాపకు పులు ఏమి చెయ్యననువారు, నాకు వేరుజీవములేదు ఈరెండు యకరములతప్ప నానీల్లయెటుల బ్రతికించననువారు ఆయ్యో మైరంతాపోయే! మేమెటుల జీవించెదమనెడి కూలివారు ఆయ్యోనిద్రపోయ్యయిండ్ల అడవాండ్లు పశువు తామరేమయిలో యని వాపోవువారు, గండిపొడ్డుకుపోవద్దు దూరముగావుండు డనెడివారు, అందరూవున్నారో ప్రవాహములో కొట్టుకపోయినారో తెక్క వేయువారు, ఈమహాస్వనివిని దూరముగాపని చేయువారు, గ్రామములలో నిదురించువారును వచ్చి మనవిధి అని విధినిదూరువారు, భగవంతుడు విరోధులలో కలిసెనని దూరువారు. దీనికివారుకారకులు మీరు కారకులు అనువారుతై తెల్ల వారెను. తిరిగి గండి కొట్టి అనిన్ని కట్ట వచ్చునని కొంత సన్నాహముతో వెళ్లగా సాధ్యముకాలేదు.

అధికార ఉత్తరవులేనది గండికట్టకూడదని ఆర్డరు వచ్చినది. ఇన్నిటికి అధికార ఉపేక్షచే మాకు ఈవిషయసంభ వించినది. వెనక నుండేడి. పి. డబ్ల్యూ అధికార యిట్టి వరదలు వచ్చిన యెడల రాత్రిం బగళ్లు నడలవెంట కాలవవెంట తిరగక ఏగుంటూరులకో ఏ లేజవాడలనో. బడి నిదురపోయి నట్లయితే యిప్పటివారికి ఈపనే దొరకకిపోను. డెల్టా యిది వరకే పాడుపడి వుండును. ఇక పల్లెలు చాతమా చప్పకకయ్య గారు. అయ్యో ఈవరదలోబడి మాబంధువులు వుండేడి చిన కెదపాలెములు వెళ్లగా గామములు అంతానీటియమయి యిండ్లుపడిపోయిన వాండ్ల పశువు సకలవిధమయిన ధాన్యము సాతెల్లు తడిసిపోయి పశువులకు మేతలేక అన్నములేక, కొందరు వంటచెయ్యకు లేక కొందరు కాలకృత్యములు తీర్పు కొనుటకు అకర్షణడెడు వారు, కొందరు పెదపాలెపు మాదిగ పల్లి యావత్తు. యిండ్లుపడిపోయి దిక్కులేక యేడుస్తూవుంటే కొటయ్యగారి కుమారుడు వాశెడ్డి నానయ్యగారు అనే ఆయన అంటు ఆనిచూడక తాను కాపురముచేసే ఇంటిలో వారికి యావచ్చండికి తావుయచ్చి, అన్నములేనివాండ్లకు అన్నము గింజలులేనివాండ్లకు గింజలుయిచ్చి సంఘమునకై నా ధయపవక సంఘసంస్కర్తలమ వేవారికి భాగమువచ్చెట్లు ఆయన భార్య బంగారమ్మగారు ఆయన అంజాలన మాదిగ వారిని రక్షించి నానామేము పోవునట్టిక మెలలోతువచ్చు నీరు కంటముల వరుకు ఆ గ్రామముల షోబమాచి సాయంతరమునకు తిరిగచ్చె వరుకు లట్లొక దొర వచ్చి గండిచూచి రైతుల సుస్థిత్తి గండివద్దని జిల్లాకలెక్టరు దొర వారితో నెలవుయచ్చినట్లు తెలిసినది. రైతులు ఈ సంవత్సరముపడ్డ అనన్య ఈనాడలకొరకు మాతోటికూడా రాత్రింబగళ్లు నిద్రా ఆహారములు లేకుండా కష్టించిన ల్యాండుకార్డు రిహాబిలు దారు స్పెషల్ మ్యాజిస్ట్రేట్ నాహాళిలుదారు వెంకట్రావుగారు తెలుసునాగాని యితరులకు ఎవరికి తెలుసును. మెయిన్ కనాల్ పడమరవైపున, శేషేంద్రపాటికి ఈవై తి హాళిలు దారు వడ్డత్రమ వాసేవారు అయితే నాయువులు వ్రాయవచ్చును. ఇట్టి అనన్యో రైతులే కొన్ని డింగిబోట్లను వెల్లుకుని మెర్కలకు వెళ్లుతూవుంటే మాడివిజన్ ఆఫీసు లట్లొక దొర

వారు మీకు పాసింగ్స్ యెక్కించుటకు రూలలేదనిన్ని వాండ్ల లెక్కనల్లు రద్దపర్చినారట. ఇటువంటి అధికారులు వుంటే బీదలు జీవించేది ఏలాగు? వైయిద్దరు తహశీలుదార్లు వంటివారు వుంటే రయతులు బీదలు చెనురురా? అనేక దివానుబాహదర్లు రాయబాహదర్లు రావుసాహేబులు తహశీలుదారు సామ్యుయల్ గాంనీ, వెంకట్రావునంతులుగారినిచూచి అయినా దయారసమనే గుణమునుజూపి బీదలయెడ ప్రమోద్ధి పాటుపడుట, కూరవస్తువులైనా పరిహించక పోవుట నేర్పు కొందురుగాకమని నాస్పాంక్ష. మాతాలూకా తహశీలుదారు గారురావులప్రతి చలపతిరావుగారు కూడ శ్రమపడినవారే. మీరు ముగ్గురు బీదలయెడ గమపాచి భూతదయాభుక్తమునకు వారికష్టమునకు సరిఅయిన వాత్సవాయుటకు నాకు శక్తి చాలదు

కృష్ణ వరదనిధి.

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entries like 'మ.రా.రా. వావిళ్ల వెంకటేశ్వరస్వామిగారు 25-0', 'మ.రా.రా. జి. జి. సదాశివయ్యగారు 5-0', etc.

ఆంధ్రపత్రిక.

ఆనందనామ సం॥ శ్రావణ బ ౧౨ లు

మంగళవారము.

సంగ్రామ సహాయ హైందవ నిధి.

శ్రీహరి మూర్తి: పాశ్చాత్యైత్యయ్యపద్యకే,
హైందవ హైందవ హైందవ హైందవ హైందవ.

మహాకూలయంతువలె మహా సామ్రాజ్యములందును విషమావస్థయందు విపాదము జనించుట సహజము. కురుక్షేత్ర సంగ్రామారంభమునందు జయోల్బులైన విజయనకు విపాదమేర్పడినపుడు శ్రీ కృష్ణుని కిరోపదేశమువలన విపాదమస్తమించి కిరత్వ ముదయించి విజయము సమకూరినది. ఆ మహాసంగ్రామము నందువలె వర్తమాన సంగ్రామమునందును ధర్మప్రతిపాదకై యుద్ధమునందు జేరిన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు విజయము ధ్రువము. బ్రిటిషుపరిపాలకులు యుద్ధము నాపుటకై సకలప్రయత్నములను జేసిరి. కాని తప్పని సరియైనపుడు సంగ్రామనందు జేరిరి. బ్రిటిషు ద్వీపములను, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును, బ్రిటిషు శారవమును, స్వల్పరాజ్యములను, ధర్మమును, రక్షించుటకై బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు యుద్ధమనసరైనది. యుద్ధావసరమును గురించి సామ్రాజ్యమునందలి సకలంతర్భాగములును నేకాభిప్రాయమును గలిగియున్నవి. బ్రిటిషు ద్వీపములు, కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజీలాండు, హిందూ దేశము, దక్షిణాఫ్రికా, చూపుచున్న సమరోత్సాహమే దీనికి దాక్షిణ్యము. హిందూ దేశ మాంగ్ల పరిపాలనమునందును బ్రిటిషు సమరయము. ఆదైవనిర్ణయము పాలకులకు పాలితులకు లాభప్రదము. హిందూ దేశము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు కిరోభాషణము. బ్రిటిషు పరిపాలనమువలన దేశమునందు శాంతి స్థాపితమైనది. క్రజలు సుఖముల బడయుచున్నారు. దేశసంపద లభివృద్ధిని జెందుచున్నది. శాంతిని స్థాపించి సత్ప్రపాలనమును జేయుచున్న బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముపట్ల హైందవ సంస్థానాధీశులును, హైందవప్రజలును గాఢమైన స్వామిభక్తిని రాజభక్తిని జూపుట యొకవింతగాదు. యుద్ధమారంభముకాగానే స్వదేశ సంస్థానాధీశులు తమసంపదలను, వైద్యములను, శరీరములను సామ్రాజ్యసంరక్షణముకై సమర్పించి సన్నద్ధులుగ నున్నట్లు రాజప్రతినిధికి నివేదించిరి. శ్రీనివాసు, మైసూరు బరోడా, గ్వాలియరు, కాశీరము, బికనీయరు, బూందీ, పాటియాలా, మొదలగు సంస్థానాధీశులు యూరపురంకు శ్రీనివాసవేల్పుచే స్థాపించబడిన యుద్ధనిధికి సహాయమును జేయుచున్నారు. ఈనిధికి శ్రీబాల్మీకి మహారాజుగారు లక్షరూప్యములను వేంకటగిరి మహారాజుగారు మూడులక్షల రూప్యములను నిచ్చియున్నారు. ఇతరమహారాజులును, రాజులును, శ్రీమంతులును నీనిధికి ద్రవ్యము నీయవచ్చును. కాని ఈనిధివలన హైందవయోధుల కెట్టియపకృతియును గలుగ నేరదు.

శ్రీ హరింజి ప్రభువుగారు నిన్న ప్రకటించిన నివేదనమువలన హైందవసైనికులును, సంస్థానాధీశుల సామ్రాజ్య సైన్యమును, రణరంగమునకు బంపబడుదురని తెలియుచున్నది. ఈనిర్ణయము సంప్రదనీయము. హైందవసైన్యమునకును తమ శౌర్యపరా

క్రమములను బ్రకటించి సామ్రాజ్యసంరక్షణమును జేయుట కవకాశము గలుగుచున్నది. రణరంగమునందు బ్రవేశించినవారందరును బ్రతికియుండుట కవకాశములేదు. దేశసంరక్షణమునకై కొందగు ప్రాణముల నర్పింపవలసియుండును. మరికొందరు వికలాంగులుగావచ్చును. రణరంగమునందలి యోధుల స్థితి యిటులుండగా నింటనుండెడి భార్య పుత్రులు దుల స్థితిదర్శనము. వారన్నములేకను, దిక్కులేకను కష్టపడవలసియుండును. అనాథలను నాపన్నులను రక్షించుటకై శ్రీహరింజి ప్రభువు సహజమైన సానుకంప స్వభావమును బూని యొకనిధిని స్థాపించిరి అనిధికి శ్రీబికనీరు, గ్వాలియరు, ఇందూరు, జయపురము, జోధపురము, మైసూరు, కాశీరము, పాటియాలామున్నగు మహారాజులును, శ్రీనివాసుమును, శ్రీ భోపాలుర్బీగమును ఉపసంఘముగా నేర్పడిరి. మేజరుబాట్లె మొకంజయి, ఎఫ్. డబ్ల్యు. జాన్ స్టెనగారులు కార్యదర్శులు. మద్రాసు, బొంబయి, కలకత్తా, ఆల్లయన్నపాంతులు కోశస్థానములు; రాజప్రతినిధి యధ్యక్షులు; గవర్నరులు, లెఫ్టెనెంట్ గవర్నరులు, సేనాధ్యక్షులు, కార్యనిర్వాహక సభ్యులు. ఈమహాసంఘముద్వారా దేశమునందంతటను నుపసంఘములు స్థాపించబడును. ఆ యుపసంఘములద్వారా గాని స్వయముగగాని ఈనిధికి సహాయమునుజేయుట హైందవ ప్రజల కర్తవ్యము. అన్ని పట్టణములందును స్వామిభక్తిని, రాజభక్తిని, సేవాసక్తిని, దేవులను జేయవలసిన సభలయొక్క వ్యవహార క్రిమమును పాఠక మహాశయులు చదువుచు నెయున్నారు. రాజభక్తి కేవలము స్తోత్రపాఠములలో నెకాక. క్రియా రూపమున సంతోషము చూపబడవలసియున్నది. శ్రీకృష్ణుడు విజయనకు రణరంగమునందు కైబ్రమును వదలుము, తెమ్మ, కార్యకూరుడవు గమ్ము" అని చేసిన హింసాదేశము సకల కార్యములకును నన్వయించుచున్నది. మహారాజులు శ్రీమంతులు లక్షలను వేలను నియ్యవచ్చును. సామాన్యులుడుతభక్తి చందమున స్వల్ప సహాయమును మాత్రము చేయజాలియుండవచ్చును. భక్తిప్రధానముగాని, దత్తద్రవ్యసమూహము ప్రధానముగాదు. శ్రీహరింజి ప్రభువుగారును యథాశక్తిని ద్రవ్యసహాయమును జేయుడని కోరియుండెను. ఆమహానియుని ప్రాధాన సంగీకరించి యాంధ్ర జనులందరును దీనసంరక్షణకై చందాల నొసంగి తమగాఢమైన స్వామిభక్తిని, రాజభక్తిని స్థిరపరుచుటకు ప్రార్థితులు. బ్యాంకులకుసామ్యము బంపుట కష్టముగ నుండునని యెంచినవారాంధ్రపత్రికకుసామ్యముబంపిన నాసామ్య మద్రాసు బ్యాంకునందు చెల్లించి వారిపేరు పత్రికాముఖమున ప్రచురింపబడును. ఆంధ్రజనులందరును సమితోత్సాహమును నాదార్యమునుబూని రాజప్రతినిధిగారి నివేదనమును నాదరించుటకు ప్రార్థితులు.

నేటిదినము యుద్ధపువార్తలు బొత్తిగాలేవనియే చెప్పువలసియున్నది. కారణము వెదుక నక్కరలేదు. నిన్నవ్రాసిన విషయములే స్థితిగతులను విశదము చేయగలవు. పదునాలుగు నాకుల మహాయుద్ధమున కన్నిపక్షముల వారును నాయత్త పడుచున్నారో? యుద్ధమున చేతికిచేయి కలిపి. మహాసాహసమున పోరుచునేయున్నారో? ఇట్టి సమయమున దూరభూమిని కూర్చుండిన మనకు వార్తల నిచ్చువారెవరు? మహాహవరంగమునకు సంబంధించని విషయములు మాత్రము కొన్ని తెలియవచ్చినవి. శ్రీనివాసుండవచ్చిన యొకవార్తవలన శ్రీనివాసాధీశము ఆస్థియను యుద్ధనావలను ఆస్థియాశేవగు బండుఆ సమీపమున ముంచినట్లును

తగులబెట్టి నట్లును తెలియుచున్నది. ఇంగ్లండులో వార్తలు మంజూరు చేయు సంఘమువారును ప్రెస్ నావికాదళము ఏడియూటిసు సముద్రమునంతట తిరిగి ఒక ఆస్థియను యుద్ధపుడవను ముంచినట్లు తెలుపుచున్నారు. ఇటీవల మహా హైదరాబాద్ సర్వీయా సరిహద్దులనుదాటి ఆస్థియావారు సంబంధించిన పాబట్టువద్ద సుకగొప్ప యుద్ధమయినదో అగుచున్నదో? అందులో సర్వీయావారు విజయలయిరనియు వదంతికలదట. రష్యావారు జర్మనీనికీ నీశాన్యమూలయందు ప్రవేశించినారు. ప్రవేశము సరిహద్దులలోకిమాత్రము గాదు. జర్మనీలో నాభాగము ప్రప్రాయ: డలమునకు జేరినది ఈప్రప్రాయ: డలములో ననేక భాగములు కలవు వానిలో తూర్పుకొసన తూర్పుప్రషియా డలము: ప్రషియాలను నవిరెండుకలవు. ఈరెంటి దక్షిణపు సరిహద్దులును సంపూర్ణముగా రుష్యానానుకొ: యున్నవి. తూర్పుప్రషియా తూర్పుసరిహద్దు సంపూర్ణముగ రుష్యా నానుకొనియున్నది. ఈ యంతర్గంధలములకు నుత్తరపుసరిహద్దు బాల్టిక్కు సముద్రము. ఇట్లుగలచే తూర్పుప్రప్రాయ: రెండు వైపుల తూర్పునను దక్షిణమునను పూర్వముగా రుష్యాచే చుట్టబడియున్నది. తూర్పుప్రప్రాయ: టిల్లిట్సునుండి మెమెలువరకు రుష్యావారు వార్తాతంత్రులను రైలుమార్గమును నశింప ప్రయత్నించుట నిన్నవ్రాసితిమి. నేడు వీరు దక్షిణమునుండి తూర్పుప్రప్రాయ: పడమరకుపోయి పడమర ప్రప్రాయ: లో దక్షిణోత్తరములుగా పారు విశ్వలానదీ ప్రాంతములోని భారను, గోడెన్బులను ముఖ్యస్థానములను పట్టబోవుచున్నారు. వీరియూహ విశ్వలానదీ తీర భూమిని స్వాధీనముచేసికొని తూర్పుప్రప్రాయ: పడమర ప్రప్రాయ: లోని కొంతభాగమును చుట్టుముట్ట ప్రయత్నింపవలెనని కాబోలు. రుష్యా నావికాసైన్యమును జర్మనీ నావికాదళములు ఏలండు దీవి కడనోడించుటకాని, తరువాత జర్మనీ నావికాసైన్యము లీబానును ముట్టడించుటకాని మున్నగు వార్తలు జర్మనీపక్షమున నెవ్వరో ప్రకటించిరనియు రుష్యానావికా సైన్యమెప్పటి స్థితియందే యున్నదనియు సెబుపీటర్సు బర్గునుండి యొకరు తెలిపియున్నారు. ఇదినిజమేయెనయెడల రుష్యా తూర్పు ప్రప్రాయ: కొత్తిడి కల్పించినప్పుడు బాల్టిక్కులో రుష్యా జర్మనీల నావలకు ముందు యుద్ధము కాగలదని లోచుచున్నది. ఎట్లయిన తూర్పు ప్రప్రాయ:నుఆవైపున యుద్ధభూమిచేయుటకునుజర్మను నావికాసైన్యమునకు బాల్టిక్కులోనే పని యిచ్చుటకును రుష్యా యుద్దేశించినట్లు లోచుచున్నది. జర్మనీఇప్పటికే యీ ప్రాంతములకు దృష్టి మరల్చవలసినదై నదట! నేటి తంత్రీవార్తలలో మరియొక దానినిబట్టి నూర్గురుజర్మనులు జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికానుండి బ్రిటిషుతూర్పుఆఫ్రికా సరిహద్దులలో నుండు వీటెయను స్థానము నాక్రమించి కొని నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

విస్సన్న పేట జమీదారులును, వర్తక ప్రముఖులును నగు శ్రీ మోతే అచ్చయ్యగారు కృష్ణవరదల నిధికి 1,00,000 రూపాయల నిచ్చి తమయాదార్యమును వెల్లడించిరి. అనేక సత్ప్రతిదానములకు బ్రసిద్ధి జెంది, అనేక విద్యార్థులను, బీదలనుపోషించు దీన బాంధవులగు శ్రీ మోతేవారు జలోపద్రవము పాలయిన దీనులయెడ నిట్టి సానుభూతిని బ్రకటించుట వారి యుదారవర్తనమునకును, లోకోపకార బుద్ధికిని, మతియుక్త ప్రబల నిదర్శనముగ నున్నది.

THE EUROPEAN CONFLAGRATION.

RUSSIA ENVELOPING EAST PRUSSIA.

RUMOURED SERVIAN SUCCESS IN THE BATTLE OF SHABATZ.

AUSTRIAN DEFEAT AGAINST THE FRENCH FLEET.

(REUTER'S AGENCY).

There is absolutely no important news to-day regarding the European War. A Servian semi-official statement announces a reverse which Austria has suffered off one of her own ports. France is said to have defeated her fleet and sunk or otherwise destroyed three iron-clads. The Press Bureau further reports that the French fleet has swept the Adriatic and sunk an Austrian cruiser. As between Austria and Servia a big battle is said to have taken place at Shabatz recently occupied by Austria and Servian success is rumoured. The Russians are reported to have taken the offensive against Germany by marching on Thorn and Graudenz two important places on the Vistula in Western Prussia. A Russian disclaimer is also wired with reference to the reported successes of the German navy in the Baltic. 100 Germans have occupied Tavete a place on the borders of British East Africa.

England.

THE IRISH VOLUNTEERS

LONDON, August 17—(12-30 P. M.)—Mr Redmond, speaking at Maryborough, said that he had received assurances from every part of Ireland that the Irish Volunteers would defend Ireland against any foreign force. The Government are about to arm and equip and drill large numbers of Irish Volunteers.

ALLIES' OFFENSIVE OPERATIONS

A Military Correspondent's Opinion.

LAHORE, August 17—The "Civil and Military Gazette" publishes the following telegram dated London, August 14—The "Times" military correspondent considers it is inadvisable that the allies should early take the offensive. It would be preferable to allow the Germans to repeat their experiences at Liege before other fortifications. We have plenty of time, as there is no Russian steam-roller thundering in our rear.

ARRIVAL OF FOOD SHIPS

From Atlantic via North Sea

A number of food ships have reached Hull, some from Denmark and others from the Atlantic via the English Channel and North Sea.

France.

FATE OF GERMAN SOLDIERS

Drowned in River Meuse

LONDON, August 17—(4 A. M.)—PARIS—A number of Germans fleeing before the French attack failed to reach the bridge across the River Meuse and fell down the steep banks and were drowned. The French Chasseur regiment pursued the enemy for several kilometres. In the fighting in the Vosges yesterday and the day before the French took 1,500 prisoners and captured several big guns.

FRENCH TROOPS ADVANCING

All Along Alsace-Lorraine Frontier.

LONDON, August 17—(12-30 P. M.)—French troops are advancing all along the Alsace-Lorraine frontier, the movement being particularly rapid towards Strassburg.

German Guns Captured

They have captured many guns of heavy calibre, field-guns and convoys, including motor lorries.

German Army Repulsed

The French successes at Dinant was followed by the French repulsing the German army on the right bank of the Meuse.

DESTRUCTION OF A GERMAN ZEPPELIN

By French Airman.

The "Times" publishes a letter from a soldier who describes the destruction of a German Zeppelin near Nancy by a French airman, who dropped two bombs on it.

FRENCH FLEET IN THE ADRIATIC.

An Austrian Cruiser Sunk.

LONDON, August 17—(4-5 P. M.)—The Press Bureau states that the French fleet has swept the Adriatic as far as Cattaro and has sunk an Austrian cruiser of the "Aspern" type.

Austria.

A FRENCH NAVAL SUCCESS

Austrian Ships Destroyed

LONDON, August 17—(5-10 A. M.)—A Servian semi-official statement says that the French fleet attacked the Austrian fleet off Budua yesterday morning and sank two Austrian ironclads and set another on fire, while a fourth fled northward. The fight lasted over an hour.

ENTRY OF THE RUSSIANS

LONDON, August 17—(12-30 P. M.)—The Russians have entered Austria by the upper course of the Bag and Strv. The Russians have also taken the offensive against Thorn and Graudenz. The Germans are hurrying forward reserves to support their five army corps on this frontier.

A BIG BATTLE AT SHABATZ

Rumours of Servian Victory.

LONDON, August 17—(12-30 P. M.)—A big battle is proceeding at Shabatz. There are rumours of a Servian victory but no official reports can be obtained.

Germany.

THE EMPEROR

Moves with Head-quarters Staff

LONDON, August 17—(8-5 A. M.)—A telegram from Berne says that a message received from Berlin timed 4-30 A. M. announces that the Emperor left this morning for Mainz accompanied by the Headquarters Staff.

[Mainz is a fortified town in Hesse, Germany, on the left bank of the Rhine at the confluence with the Main. It is the strongest fortress in Germany.]

DEMORALIZATION IN GERMAN ARMY.

PARIS.—Advices from the front in Longwy district describe a certain amount of demoralisation in the German Army. Reservists captured by French troops described the war as absurd, adding that protests and risings have occurred in various German towns. They also complain of being badly fed.

German Atrocities.

Stories are constantly reaching Paris of German atrocities in frontier villages, such as setting fire to houses where women had taken refuge, killing of the wounded French soldiers, etc.

THE GERMAN FLEET.

To Attack Simultaneously with Army.

LAHORE, August 17.—The "Civil and Military Gazette" publishes the following special cablegram dated London 14th.—While the main German fleet is currently believed to be bottled up at home awaiting orders to attack, the British ships are ready outside. It is recognised that it would be in accordance with German principles of throwing all weight into the scale at once if an attack were delivered simultaneously on land and sea, and that a big engagement on land cannot be deferred beyond the end of the week.

The German Plan.

It is understood that the German plan contemplated the bombardment of Pont-a-Mousson on the second day of mobilisation. An ineffective bombardment took place on the 11th day. The crossing of the French frontier in force arranged for the 9th day is already five days late.

OCCUPATION OF TAVETA

By Germans

Reuter's Nairobi correspondent says—The Germans numbering a hundred have occupied Taveta.

Russia.

THE RUSSIAN FORCES.

Movement of the First Army

LAHORE, August 17—A London Telegram to the "Civil and Military Gazette" dated 14th instant says—The "Daily Mail" calculates that Russia having taken the first steps in mobilisation on 28th July, it should be ready to move the first army of one hundred and eighty thousand men in Prussia by the 17th or 18th August.

RUSSIAN FLEET IN THE BALTIC

News "Made in Germany"

The "Civil and Military Gazette" publishes the following London telegram dated 14th August.—The "Morning Post's" St. Petersburg correspondent reports that stories told of the activity of the German fleet in the

Baltic are baseless and declares that German factories of false news are now engaged in winning victories for Germany. The Russian fleet has not been attacked. The Aland Islands have not been taken. Libu has not been bombarded, and Warsaw has not been approached.

Bulgaria.

State of Siege Proclaimed.

LONDON, August 16—(6-15 P. M.)—A state of siege has been officially proclaimed in Bulgaria.

Japan.

ULTIMATUM TO GERMANY.

To Withdraw Armed Vessels in Far East.

LONDON, August 17—(3-15 A. M.)—TOKYO—Japan has sent an ultimatum to Germany saying that in order to prevent a disturbance in the Far East, as contemplated by the British Alliance, Japan advises Germany to withdraw all armed vessels from Japanese and Chinese waters or disarm them and to deliver Kiau-Chau to Japan with a view to its eventual restoration to China. Japan requires an answer by noon of August 23rd. If the advice is not accepted unconditionally Japan will take the necessary steps.

AMERICAN INTERESTS

LONDON, August 17—(12-30 P. M.)—The Japanese Ambassador has informed the United States that every American interest will be safeguarded. The United States regards Japan's promise to restore Kaio-chau to China as satisfactory.

India and the War.

(Associated Press Agency)

Madras.

A PRAYER FOR BRITISH SUCCESS.

BEZWADA, August 17—Mr Yadavalli Butchiramasastri, all-India Pandit and Subhupati Bezwada wired to His Excellency the Governor of Madras as follows:—I always pray the Almighty with the prescribed mahamantras for success of the British Arms.

Calcutta.

THE PRIZE COURT

Orders in the Cases of Steamers Seized.

CALCUTTA, August 17—Sir Lawrence Jenkins, Chief Justice of Bengal, presided over the Prize Court which sat to-day at the High Court to deal with the monition issued by His Lordship on the two German steamers "Troisburg" and "Frankenfels" now lying in the port of Calcutta and seized by the port authorities under the orders of the Government. The Court room was crowded. Besides members of the legal profession officers of various German vessels in the port and others interested in the ships and the cargo were present. The Advocate-General first took up the case of the "Troisburg" and said he would satisfy the Court that the ship was of German nationality and was seized in Calcutta after the outbreak of war. He read extracts from the evidence of the Master and two other officers of the ship which proved both points. Then, under instructions from the Government, the Advocate-General offered an undertaking to the effect that the "Troisburg," whatever use she might be put to by the Government, should remain in the formal custody of the Marshall of the Court, and prayed for an order that this ship was liable to be detained. As regards the cargo the Advocate-General said:—"It is desired to occasion as little inconvenience to the mercantile world as is compatible with the existence of a state of war. It is desired by the Government to release all goods which form part of the cargo of this ship which belong either to British subjects or their allies or to neutrals. As to the enemy's cargo or goods consigned to the enemy's subjects or ports, I shall apply for an order that that portion of cargo may be adjudicated as liable to be detained." In conclusion the Advocate-General prayed for an order to direct the release of the goods in respect of which the Crown was satisfied that they were goods of British subjects or subjects of neutral powers. Various claimants were then heard and they put in claims.

TELEGRAMS.

Mr Langford James, on behalf of Messrs Graham and Co., said his clients had a claim for necessities and seamen's wages against the ship and that gave them a maritime lien on the ship. Counsel wanted an undertaking from the Government that in case the ship was sunk or lost they would meet his claim. The Chief Justice passed orders directing that the "Troisburg" be detained, that goods belonging to the subjects of His Britannic Majesty or to neutrals be made over to them, that as regards other goods an inventory be made by the Marshall, and that all questions as to damages or costs be reserved.

Similar orders were passed as regards the other German ship the "Frankenfels".

The Advocate-General next applied for fresh monitions on the "Troisburg" and the "Frankenfels" to show cause why they should not be adjudicated as lawfully captured and condemned as lawful prizes of war. His Lordship issued the usual monitions as prayed for.

The Advocate-General then applied for a monition on the Austrian ship "Perta," arrested last week, to show cause why she should not be liable to be adjudicated to be detained. His Lordship issued a monition.

Bombay.

Sailed Austrian Ships

BOMBAY, August 17.—Messrs Thomas Cook and Son have received a telegram from their Port Said agents saying that some of the passengers on the S. S. "Marienbad" were transferred at Port Said to the S. S. "Warwickshire," a homeward bound Bibby Line steamer. It would seem from this that all the passengers on the S. S. "Marienbad" had the option of being transferred. Before the sailing of this steamer many of the passengers had cancelled their passage owing to the political situation. Another boat of the same Company, which left before war with Austria was declared, was the "Franz Ferdinand" which left on the 4th instant for Trieste with a general cargo and a number of passengers. This steamer was seized and is detained in Aden. Shippers of cargo have been referred to by the British Government regarding their goods, as the Agent's office here know nothing of the position of the seized steamer.

THE HEDJAZ

BOMBAY, August 17.—Only a few Hajis are coming to Bombay now. The lowest fare is Rs 60. It will certainly rise when pilgrims come in large numbers after the Id. Messrs Turner Morrison's Company is inducing pilgrims through brokers to take return tickets at double the ordinary fare, but there is no success. It is strongly and definitely advised that pilgrims should postpone going this year owing to the war.

QUARANTINE RESTRICTIONS STOPPED.

BOMBAY, August 17.—A Bombay Government press note states—Quarantine restrictions in Gulf ports against arrivals from Basra have been stopped from 29th July.

Lahore.

Bazaar Prices

LAHORE, August 17.—Enquiries in Lahore bazaar this morning show that the disturbance of price occasioned by the war has disappeared and there is no indication of a combine among traders to raise prices.

Rangoon.

War Surcharge

RANGOON, August 17.—The Bibby and Henderson lines have decided to make 25 percent war surcharge on all tariff rates on all cargoes booked or not. Cargoes for America will be subject to 50 per cent surcharge.

Allahabad.

A PUBLIC MEETING

Loyalty and Help Assured.

ALLAHABAD, August 17.—A very largely attended and enthusiastic public meeting was held here this evening in the Mayo Hall under the chairmanship of the Hon'ble Dr. Sunder Lal and resolutions were adopted assuring the Government of the Loyalty of the citizens of Allahabad and their readiness to give any help during the war. The meeting was a representative one. Among those present were—Sir Henry Richards, Chief Justice, General Cowper and the principal Hindu and Mahomedan citizens.

Hon'ble Mr. Madan Mohan.

The Hon'ble Mr. Madan Mohan Malaviya, who was the principal speaker of the evening said that they met on a historic occasion and that they wished success to His Majesty's forces. The speaker said because he loved his country he was loyal to the British Crown. It was a benign dispensation of providence which had established the British rule in India. The benefits and advantages of the British rule were many and it was to their self interest that nothing untoward should happen to His Majesty's forces which, it was their earnest prayer, would come off triumphant. Mr. Malaviya said they could help by offering their services as Volunteers, by rendering pecuniary assistance to the sufferers by war. The Viceroy's appeal was announced and it was received with enthusiasm.

Sir Henry Richards.

Sir Henry Richards in the course of a short speech said that loyalty exhibited throughout the length and breadth of India had not surprised him. It was exactly what he had expected, but it had surprised their enemies. He appealed to all to be calm and asked the educated community to prevent ignorant paria and to use their influence to prevent the rise of prices. They must be prepared for set backs and reverses but they must take them calmly.

TELEGRAMS.

Other Speakers

Several other speakers followed, all of them urging loyalty and readiness to help.

IMPERIAL INDIA RELIEF FUND A Committee to Collect Subscriptions

A Committee with the Chief Justice as President and Dr. Sundar Lal as Vice President was formed to collect subscriptions for the Imperial India Relief Fund initiated by Lord Hardinge. Over 8000 was subscribed on the spot.

Similar Meetings.

Reports of similar meetings are coming from every part of the province.

INDIAN TELEGRAMS.

A Railway Irregularity.

A Complaint

(From Our Correspondent)

RAJAHMUNDRY, August 17.—The following telegram is sent to the chairman, Railway Board, Simla—"Un beg to inform your honour that our grains, more than two hundred waggons, have been lying here for despatch to south and north Empties have been only supplied for two days in the last month. Since then there is not even a single empty supplied all our goods have been damaged owing to heavy rains and having no proper shed. We are feeling the greatest difficulty and sustaining immense loss. Though we have been requesting and reminding the Agent Etc of this Railway, proper steps have not been taken. We are unable to think how long we shall have to suffer if these stocked goods are not cleared. We have to stop further business. We pray and feel extremely obliged if your honor arranges for immediate clearance of goods by taking special attention."

(Associated Press Agency)

The Parsi Religious Dispute.

Jam-e-Jamshed Defamation Case.

Statements of the Second Accused

RANGOON, August 17.—The District Magistrate resumed the hearing of the defamation case, S. Cowasjee Vs. J. B. Murzaban, proprietor and P. J. Murzaban, Editor and publisher of "Jam-e-Jamshed." The second accused in his statement to the Court said that he did not wish it to be mis understood "Jam-e-Jamshed" now knew from what had transpired in the Court that S. Cowasjee and his wife were married by Burmese ceremony, that S. Cowasjee was perfectly respectable, that Lady Bella was the adopted daughter of the complainant and from what had transpired Bella's mother was a Parsi lady in all probability. At the time of the publication of these letters he was not aware of these facts. He was led to believe certain statements owing to their having come from men like Merwanji Cowasji and Mariman. It was not usual for newspapers to send for confirmation from the opposite side when their information was received from reliable sources. As soon as he reached Rangoon and knew that certain statements were incorrect he at once offered to express regret to the complainant through certain mutual friends for harsh expressions that might have hurt his feelings. S. Cowasjee refused to accept anything but an abject apology with full costs.

Both the Accused Charged

His worship charged both the accused with having on 18th and 20th April published in "Jam-e-Jamshed" in Bombay, amongst others, imputation that the complainant S. Cowasjee, was untruthful with the intention of getting his adopted daughter Bella into Zorastrian Community intending to harm or knowing that they would harm his reputation. They were also charged with publishing in continuation of the above, exhibits conveying inter alia imputation that the said S. Cowasjee was untruthful and immoral and unfit to associate with those who were otherwise, intending or knowing that such imputation would be likely to harm his reputation, an offence punishable under section 500 I. P. C.

Hearing of the Defence Fixed.

Both the accused pleaded not guilty. The hearing of the defence was fixed for Saturday.

Central Provinces Legislative Council.

The First Sitting

NAGOUR, August 17.—The Central Provinces Legislative Council began its sittings at 11 and all official and non-official members were present. The usual oath of allegiance being taken by all members Sir Benjamin Robertson delivered the inaugural address.

INAUGURAL ADDRESS.

Of Sir Benjamin Robertson.

After welcoming the members he explained the reason for the delay in the opening of the Council which was due to peculiar difficulty presented by the province of Berar and its representation on the Council. He was proud of being the first President of the Council of the province with which he was associated from 1890. He exhorted the members to co-operate with him in the deliberations of the Council and the youngest of them to conduct the proceedings of the Council with earnestness and dignity and with zeal of the common interest. He referred to the Viceroy's interest in this Council and to the sad death of Lady Hardinge. Referring to the great war in which England is at pre-

TELEGRAMS.

sent plunged he explained the great misery which in meant and the grounds of Justice on which England had to enter in the central provinces its effect on the council probably was the delay of expenditure on the new and much hoped for schemes of education and the like. "We said this was inevitable but we must subordinate our interests to the greater issue which is at stake and let us hope that the Empire may emerge stronger and better from the struggle and that its people may be brought into still closer sympathy and common citizenship." He next outlined the subjects to which the future attention of the council shall be turned and suggested that the session would be in July and August, a pleasant session and most convenient to the nominated official members. Other regular times of the meeting will be in January and March when the budget will be dealt with. He did not propose at present to enter on a discussion of the method to be adopted for dealing with Berar legislation. It would be considered later. He referred, in conclusion, to the agricultural situation in the central provinces. There was a serious failure of late rains in the northern district last year. The situation had been adequately met by the expansion of ordinary works and gratuitous relief. The latest reports from all districts gave a hope of excellence of the season. The rain had been copious and well distributed.

Sir Bepin Krishna Bose

Sir Bepin Krishna Bose, speaking on behalf of the non-official members, expressed the gratitude of the people of the Central Provinces for the constitution of a Council which came into existence to-day. He assured the loyalty of the people and non-officials whose services were at the disposal of His Majesty in the present grave crisis, on the success of Britain in which depended the happiness and prosperity of the people of this great land.

Honourable Mudholker

The Hon'ble Mudholker followed him and associated himself with Sir Bepin's sentiments on behalf of the people he represented in the Council for Berar.

LATE LADY HARDINGE

A Resolution of Regret.

A Resolution expressing regret at the death of Lady Hardinge was moved by the Hon'ble Dixit, seconded by the Hon'ble Nawa Saïmullah and carried, the members standing.

Bills Introduced

The Hon'ble Mr. Crump asked for leave to introduce Central Provinces Excise Bill and Court of Wards Amending Bill and the Hon'ble Sir Blennerhassett Central Provinces General Causes Bill. Leave was granted for all these Bills.

Adjournment of the Council.

The Council adjourned to 27th August.

MR DADABHOY ELECTED

Non-Official Representative in the Imperial Council

NAGPUR, August 17.—In the place vacated by Mr V. R. Pandit, the non-official members of the Central Provinces Legislative Council have elected Mr M. B. Dadabhoy, C. I. E. as their representative in the Imperial Council by a majority of 3 votes against Mr. R. N. Mudholkar.

An Act of Clemency.

Sir James Meston has remitted as an act of clemency the unexpired portion of the sentence (viz 4 year and 3 months) passed on Babu Basan Das Bairagi of Ajudhia, who was sentenced, on the 5th May last, by the Sessions Judge of Fyzabad, to four and half years' rigorous imprisonment for complicity in the Saidwara riots.

Additional Coast Lights.

Light House at Cape Monze Completed.

BOMBAY, Aug 17.—With a view to providing additional lights on the Sind coast, the Government have announced the completion of construction of the lighthouse at Cape Monze at a cost of 1¼ lakhs. The light was exhibited on 1st June 1914.

A Lightship in Progress.

Construction of a lightship for Khai mouth of the Indus is also making progress, the cost of undertaking being estimated at 2¼ lakhs.

Lesser Lights for Native Coasting Crafts.

Possibly more than one lesser lights for the special benefit of the native coasting crafts were decided to be exhibited on the same coast.

A Total Solar Eclipse.

Next Friday

SIMLA, August 16.—A total solar eclipse takes place next Friday, the totality being visible at Karachi at 7-12 P. M. The partial eclipses will be visible over that part of India lying northwest of the line through Cochin, Masulipatam, Sambalpur and Patna. On this line the eclipse begins at sunset, the duration increasing as one travels northwards, the time of commencement being at Bombay about 6-24 P. M. Peshawar 6-8 P. M. Quetta 6-11 P. M., Delhi 6-13 p.m. and 6-17 P. M.

Cholera in Kashmere.

Cholera in the Kashmere State.

LAHORE, August 15.—An Official Communique from the Kashmere State says that 39 cases of cholera and 21 deaths have occurred in Srinagar and its suburbs from the 17th June to 10th July. Of these three cases were amongst Europeans one of which proved fatal.

బరోపా మహా సంగ్రామము

రుష్యావారు, ప్రషియాతూర్పుభాగమును చుట్టుకొనుట.

ఆస్ట్రీయావారి అజయములు.

ఇంగ్లాండు.

రెడ్మండుగారి ప్రసంగము.

విదేశస్వచ్ఛందపైనికుల తయారుజేయుట
మేరిట్టర్లో ప్రసంగించును రెడ్మండుగారిట్లు చెప్పిరి.
విరోధులెవ్వరను విద్వాండును తాకుండ తాము సంరక్షింతు
మని విద్వాండులలోని స్వచ్ఛంద పైనికులు తెలియజేసియున్నారు.
విరోధ స్వచ్ఛందపైనికులకు యుద్ధసాధనములనిచ్చి కవాతు
సేపి ఆయత్తుచేయ దొరతనమువారు సిద్ధముగనున్నారు.

ఫ్రాన్సు, ఇంగ్లాండు, రషియాలు యుద్ధమునకుదిగుట.

టైముస్పత్రిక మిలిటరీ విలేఖరుని అభిప్రాయము.

లాహోరు ఆగస్టు 17:— లాహోరులో ప్రచురింప
బడుసివిల్ అండుమిలిటరీ గజెట్ పత్రికకు 14 వ తారీఖున
లండనునుండి ఈక్రింది తంతివార్త వందబడినది:— ఫ్రాన్సు,
ఇంగ్లాండు, రషియా దేశములు తమంతట తాము త్వరపడి
యుద్ధమునకు పోరాడు. జర్మనీవారు ఇతర కోటలతోలికి పోక
పూర్వము ఇంకను కొన్ని మారులు లీజులోబడి పోవునట్లు
చూడవలయును. ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్సు, రషియా దేశములు
జర్మనీవారిపై ఇప్పుడువడరాదు. మనకు కావలసినంత వ్యవధి
గలదు. రషియా కూడ మనకు స్నేహముగానే యున్నందున,
రషియనులు వెళ్ళునుండి వచ్చివిదవడుతురను భయమునకు
లేదు. అని లండను టైముస్పత్రికయొక్క మిలిటరీ విలేఖరుడు
సలహా నిచ్చుచున్నాడు.

ఆహారపదార్థములు.

ఇంగ్లాండుకు ఆహారపదార్థములను తెచ్చుచున్న స్టీమరు
లు హిల్ రేవు చేరవని, వీనిలో కొన్ని స్టీమరులు డెన్మార్కు
నుండియు, కొన్ని ఆట్లాంటిక్ సముద్రమార్గమున ఇంగ్లీషు
ఛానెలు, ఉత్తరసముద్రములద్వారా వచ్చుచున్నవి.

జర్మనీ.

జర్మనీచక్రవర్తిగారు మెయింజకు బోవుట.

లండను ఆగస్టు 17:— బెరక్ నుండి యిట్లు తంతివచ్చి
నది. నేడు ఉదయము 4-30 గంటలకు బెర్లినులో నియ్యబడిన
తంతివార్త మూలమున జర్మనీచక్రవర్తిగారు హెడ్ క్వార్టర్స్
కు ఉద్యోగస్థులు ౧౭౫ మెయింజకు బోవ బయలుదేరి
రని తెలియుచున్నది.

జర్మనీవారి రైల్వేపడుట.

జనులయసంతోషి

పార్లమెంటు ఆగస్టు 17:— సరిహద్దులందున్న లాంగ్వి
జిల్లానుండి యిట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. జర్మనీవారి పైనికుల
క్షయము కొంతవరకు శాంతి. ఈయుద్ధ మసందర్భమనియు
జర్మనీదేశమునందనేక పట్టణములందు యుద్ధముచేయగూడ
దని జనులు తిరుగుబడినయు తైదీలుగపట్టుకొనబడిన రిజర్వి
స్థులు చెప్పుచున్నారు. వారికి కడుపునొవ తిండిలేదనియు
చెప్పిరి.

జర్మనీవారిదుర్భాగములు.

శ్రీలుదాగుకొనిన యిండ్లకు నిపు యుట్టించుట, గాయ
ములుతినన ప్రాంచిపైనికుల జంతుల లోగగుదుర్భాగముల నేక
ములు జర్మనీవారు గావించుచున్నారని సరిహద్దు దేశముల
నుండి తెలియుచున్నది.

టవేటాను జర్మనీవారి రాక్రమించుకొనుట.

నైరోబీలోని రూటరు విలేఖరుడిట్లు తెలుపుచున్నాడు.
100 మంది జర్మనీవారు టవేటాను స్వాధీనము చేసికొనిరి.

జర్మనీవారి యుద్ధనావలు.

లాహోరు ఆగస్టు:— ఈక్రింది తంతివార్త 15 వ తారీ
ఖున లాహోరులోని సివిల్ అండు మిలిటరీ గజెట్ పత్రికకు
లండనునుండి వచ్చినది:— తమ యుద్ధనావలకు శత్రునావలపై

పడమని జర్మనీవారు ఇంకను అనుజ్ఞ ఇయ్యనందున వారి నావలు
ఇప్పుటివరకు స్వదేశములోనే యున్నవని అందరును నమ్ముచు
న్నారు. ఇదియిట్లుండగా బ్రిటీషు యుద్ధనావలు ఎప్పుడు జర్మ
నీనావలు బయటికివచ్చునా? ఎప్పుడు మీదపడుదుమా? యని
ఉత్తరసముద్రములో సిద్ధముగ కనిపెట్టుకొనియున్నవి. భూమి
మీదను, సముద్రముమీదను, శత్రుసేనలనుచ్చి వైబడినప్పుడు
తమకున్న సేనసంతతు, యుద్ధనావలనన్నింటిని, ఒక్కమాటు
యుద్ధమునకు పంపుటవలయు జర్మనీవారికి కలదు. ఈకార
ణమువలననే తమ యుద్ధనావలను ఇంకను బయటికి పంపలేదని
కూడ అనుకొనుచున్నారు. భూమిపై జరుగు పెద్దయుద్ధమును
8 రోజులకు మించుటలుపుటకు వీలులేదు.

జర్మనీవారి ఎత్తులు

మొట్టమొదట జర్మను సేనలు యుద్ధమునకు సిద్ధమైన
మరువాడే, ప్రాన్సు, జర్మనీ సరిహద్దులలోనున్న పాంట్-ఎ-
మాసన్ ఆకు ప్రాంచిపట్టణమును ముట్టడించవలయునని ప్రయ
త్నించిరి కాని వారు అనుకొనినట్లు మరువాడు ఆపట్టణముపై
ఫిరంగులను కాల్చి ముట్టడించలేదు. కాని యుద్ధసన్నాహము
జరిగిన 11 వ నాడు పాంట్-ఎ-మాసన్ పై ఫిరంగులను
కాల్చి ముట్టడించిరి కాని లాభములేక పోయినది. యుద్ధమునకు
సిద్ధపడినతరువాత 5 వ నాడు సరిహద్దులనుదాటి ప్రాంచిదేశ
ములో ప్రవేశింపవలయునని ఏర్పాటుచేసికొనిరి. పెట్టుకొన్న
గడువుదాటి నేటికి 5 రోజులైనను ఇంతవరకు అనుకొనినట్లు
చేయజాలక పోయిరి.

జర్మనువిమానమును ధ్వంసముజేయుట.

ప్రాంచి జర్మనుదేశముల సరిహద్దులలోనున్న నాన్-సీ
పట్టణమువద్ద ప్రాంచివైమానికు డొక్టరు తన విమానమునుండి
రెండు బాంబులనువేసి, జర్మనీవారి జెప్పిన విమానమును ధ్వంస
ము చేసెను. ఈ విషయమును వర్ణించుచు ఒక సోల్దరు లండను
టైముస్పత్రికకు జాబును వ్రాసెను.

ఫ్రాన్సు.

ప్రాంచివారు ప్రాన్సుబగ్గనైపు వెళ్లుట.

లండను ఆగస్టు 17:— ఆల్సేసు లొరైన్ సరిహద్దు
లందంతటను ప్రాంచి వైస్యములు ముందుకు నడచుచున్నవి.
ప్రాన్సుబగ్గనైపున మిక్కిలి మరుగు ముందుకు వెళ్ళు
చున్నారు. పెద్దపెద్ద ఫిరంగుల నేకములు వారిస్వాధీనమయ్యెను.
ఇంతేగాక పైనికుల కొరకు తెచ్చుచున్న సామగ్రియు మోటారు
బండ్లును గూడ వారికి లభింపజేసిరి. డిసాంటువద్ద శత్రువుల
నోడించిన పిదప మ్యూన్-నదికి కుడిచేతిగట్టుకనున్న జర్మనీవారి
వైస్యమును ప్రాంచివారిగోడించిరి.

ప్రాంచి నావికాదళము.

ఆస్ట్రీయా యుద్ధపుటోడలు తేమండజేసెను.

లండను ఆగస్టు 17:— వార్తాప్రకటనపు కచ్చేరివారిట్లు
తెలియజేయు చున్నారు:— అడ్రియాటిక్ సముద్రమునందు
ప్రాంచివారి నావికాదళము కటోవోవరకు ఆస్ట్రీయావారి
యుద్ధపుటోడలుతేమండ జేసెను. ఆస్ట్రీయా యుద్ధపుటోడ
మోస్తరుగనుండు ఆస్ట్రీయావారి యుద్ధపుటోడ నొక
దానిని ముంచివేసెను.

ప్రాంచి యుద్ధనావలు.

ఆస్ట్రీయా యుద్ధనావలను ముంచుట.

లండను ఆగస్టు 17:— సర్వీయాదొరతనమునా రీక్రింది
వార్తను ప్రకటించిరి:— ఉదయము బుధువానవద్ద ప్రాంచి
నావికాదళము, ఆస్ట్రీయా నావికాదళముపై బడి ఆస్ట్రీయా
వారి నావలను రంజిని ముంచివేసినది. ప్రాంచివారు ఆస్ట్రీయా
నావకు ఒకదానికి నిప్పుముట్టించిరి. ఆస్ట్రీయావారి నాలుగవ
నావ ఉత్తరముగా పడి పారిపోయినది. ఈ నావికాదళముల
పోరు ఒక గంటకువైగా జరిగినది.

రుష్యా.

రుష్యావారు ఆస్ట్రీయాను ప్రవేశించుట.

జర్మనీవారు రిజర్వులను బంపుట.
బ్రిగ్ స్ట్రీ ఆరునడుసుల వైభాగములను దాటి రుష్యా
వారు ఆస్ట్రీయాలో ప్రవేశించిరి. ధారక్, గ్రాంజెంజి అను
వానిని రుష్యావారు తాకిరి ఈసరిహద్దులందెవరలో నున్న
జర్మనీవారి 5 పటాలముల వారికిని సాయముజేయుటకు రిజర్వు
పైనికులను జర్మనీవారు తొందరగ బంపుచున్నారు.

రషియా సేనలు.

మొదట యుద్ధమునకు పోవలయును.
లాహోరు ఆగస్టు 17:— సివిల్ అండు మిలిటరీ గజెట్
టుకు లండనునుండి 14 వ తారీఖున ఈక్రింది తంతివార్త వచ్చి
నది:— జూలై 28 వ తారీఖున అందరికన్న ముందర రషియా
వారు సేనలను సిద్ధపరచిరి. కాబట్టి ఈనెల 17, 18 తారీఖుల
నాటికి రషియావారు లక్ష 80 వేలపైనికులు ౧౭ తమ మొదటి
వైస్యమును శత్రువులపై నడుపవలయును. అని లండనులోని
డెయిలీ మెయిల్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రషియను నావికాదళము.

సివిల్ అండు మిలిటరీ గజెట్ కు లండనునుండి ఈక్రింది
తంతివార్త వచ్చినది:— జర్మను యుద్ధనావలు బాల్టిక్
సముద్రములోనికి వచ్చినమాట అబద్ధము. జర్మనీవారిలో కొం
దరు, అబద్ధానికైనను జర్మనీ జయముగాంచినదను వార్తలను
పుట్టించవలయునని ప్రయత్నించుచున్నారు. రషియను నావి
కాదళముపై జర్మను నావికాదళము పడినమాట అబద్ధము.
జర్మనీవారు ఆలెండుదీవులను పట్టుకొనినమాట ఉద్బి. బాల్
టిక్ సముద్రతీరములోనున్న, “లిబూ” పట్టణముపై జర్మనులు
ఫిరంగులు కాల్చలేదు. జర్మనుపైనికులు రషియా జర్మనీదేశ
ముల సరిహద్దులలో రషియాదేశములో నున్న వార్ సాపట్ట
ణముయొక్క సమీపమునకైనను రాలేదు.

ఆస్ట్రీయా

ప్రాంచి నావికాదళమునకును ఆస్ట్రీయా

నావికాదళమునకును పోరాటము.

ఆస్ట్రీయావారియోడలు ముగిసిపోయెను.
లండను ఆగస్టు 17:— సర్వీయాలో నిట్లు ప్రకటింప
బడినది. ఆస్ట్రీయావారి నావికాదళమునకు ప్రాంచివారి నావి
కాదళమునకును నిన్నటి యుద్ధమునను బుధువానవద్ద పోరా
టము జరిగినది. ఆస్ట్రీయావారి యుద్ధపుటోడలు రెండుమరిగి
పోయెను. మరొకటి తగలపెట్టుబడినది. నానది యుద్ధర
మునకు పారిపోయెను. పోరాట మొకగంటకును జరిగెను.

జపాను.

జపానువారి సమస్తవైస్యము.

అమెరికావారు తృప్తికొనుట.
అమెరికావారి కెట్టివైస్యము కలుగనియెనుని జపాను
వారి రాయబారి యుపై టెడేనేట్సు వారికి తెలియబరచెను.
తెయిమాను జర్మనీవారినుండి పుచ్చుకొని చేనాదేశమునకిచ్చుట
అమెరికావారికి తృప్తికరముగ నున్నది.

సర్వీయా.

షగౌట్టు యుద్ధము.

సర్వీయావారికి జయము.
షబాట్టువద్ద గొప్పయుద్ధము జరుగుచున్నది. సర్వీయా
వారు జయమందిన వదంతిగలరుకాని దొరతనమువారేమయు
ప్రకటించి యుండలేదు.

హిందూ దేశము.

దక్షిణహిందూస్థానము.

ఒక పండితుని రాజభక్తి.
బెజవాడ ఆగస్టు 17:— ప్రస్తుతము బెజవాడలోనున్న,
క్రిష్ణాజిల్లా మొక్కపాటి కాపురస్థులకు ఎవరెల్లి బుచ్చిరావు
కాశ్రీగా రీక్రింది తంతివార్తను మరకాను గవర్నరుగారికి
బంపిరి:— ఈ యుద్ధములో బ్రిటీషువారికి బృత్తిక. వెల ను
గలంతులకు మహామంత్రిమలతో భగవంత్ స్తోత్రములు.
చున్నాను. హల్లి (జిల్లా బల్సారి)

బీరారు ప్రజలపక్షమున మధూల్ కరు గారు కూడ బోసు, గారు చెప్పినమాటలనే చెప్పిరి.

హాస్తింజీ ప్రభువురణము.

హాస్తింజీ ప్రభువురణమునకు ఈసభవారు చింతించుచు తమ సానుభూతిని వెల్లడిచిరి.

మత్తుపనాథులకు సంబంధించిన బిల్లును, కోర్టు ఆఫ్ వార్డుసు సవరణబిల్లును, ఆనందజీత్ కంపుగారు సభలో ప్రవేశపెట్టిన పరియునని కోరిరి. ఆనందజీత్ బ్లెస్ డాక్టర్ గారు జెనరలు కాజెన్ బిల్లును ప్రవేశపెట్టినారని. బిల్లులన్నీటిని ప్రవేశపెట్టుటకు అనుజ్ఞ ఇయ్యబడినది. సభను ఆగష్టు 27 వ తారీఖు వరకు ఆపియుంచిరి.

దాదాభాయిగారు.

మధ్యపరగణాల అసభికారసభ్యులు యం. బి. దాదాభాయి. పి. వి. ఇ. గారిని వైస్రాయి శాసన సభకు తమపక్షమున ఎలెక్టుచేసిరి.

బహా.

జె.మే. జమషదు మాననప్రభుకేసు.

రంగూన్ ఆగష్టు 17.—జె.మే. జమషదు ప్రతికా సంపాదకులను ప్రయత్నమునకు పి. జె. మహ్మదాను గారిమీద ను, ప్రతికాధిపతులగు జె. బి. మహ్మదాను గారిమీదను ఎస్. కాజీగారు తీసికొనివచ్చిన మాననప్రభుదావా నేడుతిరిగి విచారింపబడుచున్నది. పి. జె. మహ్మదాను గారిట్లు తమ వాక్కులములో తెలియజేసిరి:—నేను చెప్పే సంగతులను అపార్థము చేసికొన కుండుటకై కోరుచున్నాను. కాజీగారు బర్మాదేశ పుటాచారము ప్రకారము వివాహము చేసికొనినట్లును, చాల మర్యాదగలవనియు, బెల్లా ఫిర్యాది దత్తపుత్రిక యనియు, అన్నివిధములచేతను బెల్లాతల్లి పార్శ్వపుత్రులగుననియు, కోర్టు విచారణలో జె.మే. జమషదు ప్రతికానిర్యహతులకు తెలిసినది. ఈయు తర్రములను ప్రకటించినప్పుడేసంగతులు నాకు తెలియవు. మెర్యాంజీ కాజీ నారిమనువంటివారు తెలియజేయుట వలన కోన్ని సంగతులను నమ్మవలసి వచ్చినది. నమ్మకమయిన తారీ యొద్దనుండి. సంగతి సందర్భములు తెలియవచ్చినప్పుడు మీని రెండవ పక్షమువారు ధ్రువపరచు నిమిత్తము ప్రతికా నిర్యాహతులు తెలియజేసి కనుగొను ఆచారములేదు. నేను రంగూనుకు వచ్చినతోడనే మీలో కోన్ని సంగతులు సరిగలేదని తెలిసికొని కఠినముగ వ్రాసి మనస్సునొచ్చునట్లు చేసినందునకై విచారించుచు కొందరు నమ్మకమయిన వారి ద్వారా ఫిర్యాదికి తెలియ జేసితిని. పూర్తిగ ఖర్చు లిచ్చి తుమాపణ కోరుకొనిన గాని మరి యెందుకును కాజీ గారింపజూసలేదు. తన దత్తపుత్రికయగు బెల్లాను జొరా ప్రియను మతములోనికి చేర్చుకొనుట కుద్దేశించినందున కాజీ గారు అసభ్యవాదియని దూషించి మాన నప్రభు కలిగించు తలంపుతో ప్రతికాలో ప్రకటించినందున ముద్దాయి లిద్దరు మీద వి. పి. పి. 500 కేసు ప్రకారము నేరము మోపబడినది. ముద్దాయి లిద్దరు తాము దోషులము కామని తెలియజేసిరి. ముద్దాయిపక్షము విచారణజరుగుటకై శనివారమునాటికి కేసు వాయిదా వేయబడినది.

ఒక కేవులు హెచ్చింపబడెను.

రంగూన్ ఆగష్టు 17:—ఇదివరలో నమలులో నున్న కేవురేల్లును 100 కి 25 వంతున హెచ్చించుటకు బిచ్చికంపెనీ వారును హెండర్సునకంపెనీవారును తీర్మానించిరి. ఈ హెచ్చుకేవులు యిదివరలో ఒడలోనికి జేర్చిన సకతునకుగూడ వర్తించును. ఆమెరికాకు కేవు 100 కి 50 వంతున హెచ్చింపబడినది.

శ్రీమతి సరస్వతీబాయి హరికథలు.

ఒక ఆంధ్రుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—
కోన్ని సంవత్సరములక్రిందట నాన్నహితు లొకరు చెన్నపురిలో నొక బ్రాహ్మణశ్రీ హరికథలు చెప్పుచుండిన దని వచ్చి చెప్పి. బ్రాహ్మణశ్రీ యేమి! హరికథలేమి! అని మేమందఱము మిక్కిలి యాశ్చర్యము పొందితిమి. ఈసంగతి విని నాలుగైదుసంవత్సరము లగును. అప్పటినుండియు నీమెను జూచు కుతూహలము హెచ్చుచునే యుండెను. ఇట్లుండ నిరుపదిదినముల క్రిందట మైలాపూరును సంగీత సభకు బోతిని. సభయంతయు శ్రీపురుషులతో గ్రీక్రిసి యుండెను. వీరి కెదురుగ నొకశ్రీ నిలువబడియుండెను. ఆమెకు సుమారు ఇరువది యేడు సంవత్సరము లుండెను. అయిదడుగుల పొడవున వచ్చును. చామన చాయరంగు; గుండ్రు మొగము; నేత్రము లంత విశాలములు కావు. వానియొం దంత తీక్ష్ణములేదు; శాంతమును బ్రకటించునట్లు లేదు. కథ ప్రారంభమయ్యెను.

ఒకగంట, రెండు గంటలు, ఆ మహాసభయందుండి ఒకశబ్దము లేక; ఒక అనుభుప్రవాక్యమేని వివరములేదు. ఎక్కడి వారక్కడనే కూచుండిరి. ఆ శాశ్వతమృతమునకు తోడు గానమాధుర్యము మఱితే వన్నె దెచ్చెను. ఆమెమాపులయం దంత ప్రకాశములేకున్నను, నామెగానమునందు మాత్రము జీవములేక పోలేను. ఎంతకన్నపు సంగతులైనను, నేసాయియందైనను, నునాయాసముగా దొర్లించుచుండెను. ప్రయత్నమేమి లేదు. ఆయాసమేమిలేదు. ఒక్క ప్రవాహము. ఒక తరంగము. ఒక ధార. నాటికభ సీతాకళ్యాణము. సీత తన చెలికత్తెలతో గూడి విహారముచేయునపుడు వారి యావన క్రిడలన్నియు నేత్రములకు పొడగట్టినవి. వివాహ ప్రయత్నమునందు హిందూ శ్రీశ్రీ సహజముగ లజ్జయంతయు గోచరమైనది. ఆమెతోట్లు పాటంతయు గమపడినది. చెలికత్తెల యెయ్యారము సీతయొక్క గాంభీర్యము, ఉత్సాహము, అన్నియు నొక్కసారి ప్రదర్శింపబడినవి. తిరిగి యీమె నందనారచారిత్రిము చెప్పగా వింటుని. నందనారు చిదంబరమును దర్శించుటకు పోయినపుడు సహితము అచ్చటి బ్రాహ్మణులు గావించిన యక్రమములను, వారి కతడుపడిన హృదయవేదనమును, భక్తికారవశ్యమును, నాకు నాటుకొని యుండలేదు. శ్రీలు శృంగారమునకు పెట్టినదిలేదు. అది వారికి స్వతస్సిద్ధమగు నాభరణము. భక్తిరసము కోకర సమువలె సభ్యులగుల భముగారంజిల జేయజాలదు. అయినను, ప్రహ్లాదనియొక్క గాని ధృవునియొక్కగాని, తుకారయొక్కగాని చరిత్రలు చదువునపుడు ఎవరిహృదయము ప్సాంగకుండును? ఇది చాల వజుకు విషయ ప్రదర్శనము మీదనేగాక రచనావిమర్శిని యుండును నాధారపడియున్నది. సరస్వతీబాయిగారు సీతా కల్యాణమునంటి శృంగారసభరితమగు కథయందు బ్రదర్శించిన యత్యద్భుత సామర్థ్యము నందనారు చరిత్రమున బ్రకటింపక పోయినను దినయొక లోపముగ బరిగణింపబడినది కాదు. కాని, హిందూ గృహిణులకు గల యాటంకము లన్నిటిని జయించి, సంగీతమునందును, వక్తృత్వమునందును నింతటి యసాధారణప్రజ్ఞ సంపాదించి వందలకొలది శ్రీపురుషులను పరకళులనుగాజేయుట నిశ్చయముగా మహద్విషయముగనే భావింపదగియున్నది. సరస్వతీబాయియొక్క పేరు మనయాంధ్రదేశమునంధు వ్యాపించినట్లులు తోచెను. ఈమె ఆంధ్రదేశమునందలి ముఖ్యపట్టణములను దర్శించినతో లెగు సన్మానము నొందు ననుటకు సందియము లేదు.

మూలశంకకు తైలము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన ఆసనముదగ్గర చర్మము లావుబారి క్రమముగ చిన్నచిన్న మొలలు ఏరడును. ఇదివైద్యకోశపు మందలవలన(Torpid liver,) గలుగును అతికాక, బడలిక, విశేషకాలము ఒక చోట కూర్చుండుట, మలావరోధమువలన బహిర్దేశమునకు పోయినపుడును ఇతర సమయములందును రక్తముపడును. విషవక కొంతకాలమునా డిన మూలశంకరోగము తగ్గగలదు.

పండ్ల పొడి.

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0, 12-కి రూ. 1-2-0.

పంటిసెప్పులకు దివ్యోషధము. సువాసనగలిగి ఉండును. సర్వసామాన్యముగవాడుటకు దగిడెన్నది

కుప్పకు తైలము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0.

ఈతైలము పొడలు, బాల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుప్పలకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

సుఖభోగి తైలము.

డబ్బీ 1-కి రూ 1-0-0. వి. పి. సహా 1-4-0

అన్నివిధముల వ్రణములకును, కొరుకు పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈతైలమును రాచిన పుండ్లు మానును. లోపలికి మాత్రలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్పును.

అమృతాంజనం డిపో, నెం 3, జవాగీరుపిథి మదరాసు.

హైందవ యుద్ధ సహాయనిధి.

ఒకయాగ్రధుకు రూ 100 లు.

వృత్తాంత లేఖలు

బ్రహ్మపుర వార్తలు.

(మావిలేఖకుని యొద్దనుండి.)

గాలమానము.

బ్రహ్మపురము ఆగష్టు 17:—చర్మములు బాగుగ కురియుచున్నవి. తాలూకా యందంతటను నిబ్బందిలేకయే వ్యవసాయము జరుగుచున్నది. సహజధన తృప్తిపడితలగు వడిజులు యుద్ధసేవయు దినుసులధరలు హెచ్చించుచున్నారు. ధనాధ్యులైన వక్తకులు అగత్యమైనయెడల స్వాస్థ పరత్వాగమునైన చేసికొని సామాన్య జతోద్ధారణకై పాటుపడెదరు గాత:—

గంగాంజిల్లా సమాజము.

ఈ సమాజముయొక్క ఆధ్యక్షుని, కార్యదర్శిని వెన్ను కొనుటకై 12 తేదీని సమాజములు సమాజేశమైరి. హైకోర్టు వక్తకుగానున్న వి. పి. పాత్రుడుగారు ఆధ్యక్షుడుగాను, ఆయ్యగారి సుబ్బాగావు పంతులుగారు కార్యదర్శిగాను వెన్ను కొనబడిరి. సమాజమువారు బాధిప్రభువుగారియందు తమకుగల రాజభక్తి విశ్వాసములను వెల్లడించుచు, అనగరమైనయెడల జరుగుచున్న యుద్ధకార్య నిర్వహణమునకు యభాకత్త్యుల సారముగ తోడ్పడుటకు సిద్ధముగనున్నామని తెలియజేయుచు నొకవిన్నపమును రాజప్రతినిధిగారి కంపిరి.

వ్యావహారిక భావ.

బ్రహ్మపురాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజమువారి ఆదరణకింద 12, 13 తేదీలకు సభలు జరిగినవి. రావుసాహెబ్ గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు ప్రస్తుతము తెలుగుజిల్లాలలో గ్రాంథిక గ్రామ్య భాషలనుగూర్చి జరుగుచున్న వివాదములను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. పంతులనారు, భాషాతీరు తత్వమును భాషాభివృద్ధిని, కాలక్రమానుసారముగ భాషకుగల్గుచున్ను, గూర్చి అనేక గ్రంథములు ఆయాగ్రామ్యులకు పరిశోధించిరి. గ్రాంథిక భాషాభిమానులు, గ్రంథముల గ్రామ్యులపక్షమొగమును, గామ్యభాషావ్రాప్త ప్రాంతవాతయను పంతులవారి మితమని తలంచి యుండిరి. కాని పంతులవారు తాను గ్రాంథిక భాషాద్యేషిని గాననియు, గ్రాంథిక భాషయందు తనకు గౌరవము మొదనియు తెలియజేయుటచే, నిండుక సంతుష్టహృదయాలైరి. విద్యార్థుల ఉపయోగమునకును, తనగ్రామమున భాషాభివృద్ధికిని అవసరమైన మార్పులకొన్ని పంతులవారు సెలవిచ్చిరి పంతులవారి విషయమున చేసెడివాద మీవరకే పలుమారు ప్రతికాముఖుల వెలువడియుండుటంజేసి తిరిగి వ్రాయుటకు శంకించుచున్నాడ. పంతులవారు జేయువాదమునకు ప్రతివాదము చేయుటకై బ్రహ్మపుర వాస్తవ్యులగు మ-రా-రా-శ్రీ, నాథి రామమూర్తిపంతులుగారు పూజకొని వాదమాంభించిరి. ఏకాణియచేతోకారి మీరు నిరుత్సాహులై వాదము సాంతముగా చేయక మధ్యరంగమున కూరుచుండిరి. భాష కాలక్రమానుసారముగా మారుట సహజము కాని, సంస్కృతల మూలమున హఠాత్తుగా మారుటించుక కష్టతరమని తోచెడిరి.

బంధువురంతాలూకా వోర్డు.

15 తేదీని జరిగిన యెన్నిక సభలో యే.పి. సాత్రోగారు తిరిగి బోర్డునకుపాద్యమిగా నెన్నుకొనబడినని తెలుపుట కెంతయు సంతసించుచున్నారము.

All-India Weather.

SIMLA, August 17.—Both branches of the monsoon have strengthened materially. Rainfall has been fairly abundant except in northwest India. Rainfall has been nearly general in Burma, Central India, Central Provinces, Hyderabad, Malabar and local in Assam, Bengal, Chota Nagpur, Bihar, east United Provinces, North West Frontier Province, and Bombay Deccan. A few falls also have occurred in Orissa, Punjab Hills, Konkani, Mysore southeast Madras Chief amounts are—Murgum four inches Tivov five, Moulmein and Rangoon two Diamond Island Akyab and Thayetmyo one and half, Dhubi, Shillong and Cherrapunji two, Dargeeling one and half, Ranchi one, Naya Dumka two, Baraich six, Lucknow three quarters, parachinar one and half, Nowara Akola, amraoti, and pachmarhi two, Chadda one, aon two, Bijapur Gulbarga and Hyderabad (త్రిక). వెల ౩ parbhami three, Mercora two, Mangalore (త్రిక). వెల ౩ Cochin one and half and Trivandrum two ద్రాంతులు. FORECAST.—Decrease of rainfall in west India and increase in west United Provinces and Punjab.

సికింద్రాబాదు వార్తలు.

(మా విశేషములను ద్వంద్వంబున.)

సికింద్రాబాదు ఆగస్టు 14:— కడచిన ఆదివారము నాడు మా పురమునందు మిక్కిలి చిత్రమయిన సభయొకటి జరిగినది. ఇదివరకు, బిరుదులను బొందినవారిని, కానన నిర్మాణ సభ్యులైనవారిని, అభినందించుటకు సభలు జరపబడుట వినియుంటిమి. అభినందిన వ్రతములు చదువుటయు, సవివారి తొనగబడుటయు గనియుంటిమి. కాని కడచిన యాదివార మియ్యారి “కెస్టెడ్ హాలు”లోని సభ మిక్కిలి యాశ్చర్యమును కలిగించెడిది. ఈ ప్రాంతములలో ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షలో కృతార్థులైనందు ప్రథమ వైశ్యపాలుడగు మాత్రై హనుమయ్యయను చిన్నవారి అభినందించుటకును, బహుమతులు పతకము లొనగుటకును సైకబ సమావేశమయ్యెను. పట్టణిగానైన వివాహములుగా గ్రామనాధిపత్యము వహించి, సభాకార్యమును నిర్వహించి, అగ్నేయభాషాభ్యాసమున చాల వెనుకబడియున్న వైశ్యులకులకు హితోపదేశము చేయుచు ఉపన్యసించిరి.

లోకల్ పైలుబండ్లు.

ఈ సెలవంతమునండి యిచ్చటి రైల్వేయధికారులు స్థానిక పైలుబండ్ల సంఖ్యను ఎక్కువ చేసినారు. ఇదివరకు ఎనిమిది లోకల్ పైలులను అటు త్రూపాల్సింజరు బండ్లను చిన్న రైలువీధి నడచుచుండినవి. ఆరుపాసంజరుబండ్లు పెద్ద రైలువీధి నడచుచుండినవి. ఇవిగాక కొన్ని గూడ్లబండ్లు పోవుచుండెను. ఈసెల 1 తేదీ మొదలు యివిగాక నారులో కలుబండ్లు నడపబడుచున్నవి. ఈవిన్నపప్రకారము హయద్రాబాదు సికింద్రాబాదులమధ్య దినుసుకు గూడ్లబండ్లుగాక యిరువదియారు ప్యాసెంజరుబండ్లు నడచును. ఇవియన్నియు ఉదయము ఆరుగంటలమొదలు రాత్రి 10 గంటలవరకు నడచుచున్నవి. ఇందువలన ప్రయాణికులకు సౌకర్యము కూలములదియు, రైల్వేంజీవారి సామర్థ్యము కలయునని చెప్పవచ్చును.

హైదరాబాదు గడకరైలు.

హయద్రాబాదు గడకరైలు మార్గము నిర్మింపబడినది ఒడయిప్పటికి నుమాగోడ సంస్కరమునండి యాకలి వైపు నుండి పరిసరునుండినది. ఇక్కడిక్కడనుండి రైలుకట్ట బయలుపడు ప్రారంభించినారు. ఈరైలుచేయుట పూర్తియగునెడల ఈ రాజ్యములోని యనేక ముఖ్యస్థలములకు ప్రయాణసౌకర్య మొనగూడును.

నవీములు.

సుమారు వారముదినములకుండువానలనిలిచి, మేఘములు నిచ్చి, తేమిండ గాయము కాలవంతయు సోముగన, పోఖోన్గో ప్రదముగనుండెను. వానలు మమ్ములిడచెనని సంతరించితిమి. కాని యాదినము తిరిగి యాకలమంతయు కాకునబ్బులు నిర్మిచిలులు ప్రమ్మి మధ్యాహ్నము రెండు గూడు గంటలు కొప్పున ముకురినది. పరిసరప్రదేశమంతయు జలమయముగ మన్నె.

చెరువు తెగుట

సాయంకాలము ఆయిదున్నర గంటలకు దెబ్బవాడనుండి గావలిన రండిరాత్రు. భువనగిరి ఆవేరు స్త్రీలనులమధ్యకొక చావువైద్య రైలుకట్ట కొట్టుకొనిపోయినట్లు తలచి వర్షమును గచ్చివట్టు తెలిసెడిది. వాడినుంచి దెబ్బవాడ పొయ్యేపైలుబండి గుంటలు లేచుగా వచ్చినది. ఈయితన్నము లింపట సైనికలిచి యున్నవరకాకా పోవునగాక.

ఒంగోలు వార్తలు

(స్వయం విశేషములను ద్వంద్వంబున)

పోస్టు ఆఫీసు

ఒంగోలు ఆగస్టు 14:— సుమారు నాలుగు మాసముల క్రిందట యీపురమునకుల ప్రాంతి పోస్టాఫీసులో సుమారు 300 గూప్లము లపహించించుటకు పోస్టుమాస్టరుగారు పనిచేసిరి. ఇందులోని వివరాలను డివిజన్ ఆఫీసుగారు గుర్తించి పూర్తిచేసినారు. గుంటూరు సెషన్స్ కునుపిరి. surprised be calm to influence to prepared for them calmly గూప్లములను కలగజేయు చేయబడినది. to prevent influence to prepared for them calmly గూప్లములను కలగజేయు చేయబడినది. గూప్లములను కలగజేయు చేయబడినది.

నాధిపతులగు శ్రీమతి అనీలిసెంటు దొరసానిగారు, యీసంఘమునక చేసిన సాయమునకును, మొన్న బెజవాడలో జరిగిన ఆంధ్రదేశపు స్థక భాండగాగ మహాసభ గౌరవాధ్యక్షముగాను, మేసెల మొదటిదినమున యొక యుచితపతన మందిరము తెరువ బడెను. ఇందు అనేక, ఆంగ్ల, ఆంధ్ర వాస్తవ్యులకును, భాషావిషయక పత్రికలును, అలంకరించుచున్నవి. ఈసెల 9 వతేదీ రాబోవు రెండుపంపత్తిరములకు (అనగా 1914 సంవత్సరము మొదలు 1916 సం॥ వరకు) కార్యనిర్వాహకుల నేర్పరుచుటకు నొకసభ జరిగెను. అనేకవిద్యార్థులును, తదితరులును సభనలంకరించిరి. ఈక్రిందివారు కార్యనిర్వాహకులుగ నేర్పరుపబడిరి.

ఎమ్. వి. నారాయణశర్మ మేనేజరు (కార్యనిర్వాహక సభా కార్యదర్శి) శ్రీమతి కొండ హనుమంతరావు, నాయని సుబ్బరావు గార్లు కార్యదర్శులు (సెక్రటరీలు), నారాయణం కేశవాచార్యులు, ఉప్పలపాటి నుబ్బరామయ్యగారు కార్యనిర్వాహక సభ్యులు, నాయని సుబ్బరావుగారు కోశాధిపతి. కరతాళధ్వనులతో సభ సాయంకాలము ఆరుగంటలకు ముగిసెను.

శ్రీయుతి కురుగంటి శ్రీరామశర్మగారికి వీడుకొలుపుసభ.

ఈ పురమున బ్రహ్మశ్రీ పికిపాటి శేంకటరంగయ్యగారి హిందూ సెకండరీ పాఠశాలలో సహాయ ప్రధానోపాధ్యాయులుగనుండిన శ్రీయుతి కురుగంటి శ్రీరామశర్మగారు పనిని చాలించుకొనిరి వినుటకు చింతిల్లుచున్నాము. వీరు కొప్పు ఆంధ్రభాషాభిమానులు. సంఘ సంస్కరణాభిలాషులు. వీరు మొన్న యీపురమున జరిగిన సంఘసంస్కరణసభలో, విలంతువివాహములు శాస్త్రీయములు వాదించియుండిరి. కార్యనిర్వాహకులు, వీరు ఈపాఠశాలలోనుండిన, విద్యార్థులు చెడిపోదురని భయముతో 'వీరు పాఠశాలలో నుండుటకు కొన్ని నిబంధనలప్రకారము నడుచుకొనుమనిరి. వీరు వాని ప్రకారము నడిచిన తాముచేయు నుద్యమము, బూడిదలో పన్నీరుపోసిన చందమున నుండునని తలంచి, పనికి రాజీ నామాయిచ్చిరి. వీరి గౌరవాధ్యక్షము నిర్వహింపను సాయంకాలము పాఠశాలాభివృద్ధిసమన్ గొప్పసభ జరిగెను. సుమారు 200 విద్యార్థులును, ఇక గొందరు పెద్దమనుష్యులును సభ నలంకరించిరి. ఈపాఠశాలాప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీయుతి కురుగంటి రామయ్యగారు నాయుడుగారు ఆధిపత్యము వహించిరి. శ్రీరామశర్మగారి పాండిత్యమునగూర్చి ఘడియారం రామయ్యగారు శ్లాఘించుచు చక్కని యుపన్యాస మొసంగిరి. శ్రీరామ శర్మగారు బాలురకు హితబోధచేసిరి. సభలో గొందరు విద్యార్థులు పద్యములు చదివిరి. శ్రీరామ శర్మగారినిగూర్చి అక్కరాజు రాఘవయ్యయను నొకప్రాత విద్యార్థి కొన్ని పద్యములుచదివిరి. వేటపాలెము సేకండరీ స్కూలులోనుపాధ్యాయులుగా నిక శ్రీరామశర్మగారుండురు. సభసమారు యెనిమిదిగంటలకు ముగిసెను.

వేదాంత నిలయము.

ఈనిలయమును, ఏ. బి. ఎమ్. హైస్కూలు సంస్కృతాంధ్ర పండితులగు శ్రీయుతి ముక్తిమాలపాటి గోపాల కృష్ణశాస్త్రి గారివలన, పాంచాలవరపు వేంకటసుబ్బారావు గారివలన స్థాపనబడినది. ప్రతి ఆదివారమున, హిందూయ తమును గూర్చియు, సనాతన ధర్మమును గూర్చియు వైవాచి యుపన్యాసములు ఇచ్చుచుండురు. ఈదినము హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులగు పి. లక్ష్మణశాస్త్రి గారు బి. ఏ. వి. ఎస్. ప్రసాదరావుగారు బి. ఏ. కె. ముత్యాలగారు బి. ఏ. ఎమ్. వెంకయ్యగారు బి. ఏ. యిక మున్నగుచారును, శ్రీ కృష్ణుని జీవితమును ఉపన్యసించుటకు శ్రీమక్తి మాతృలపాటి గోపాల కృష్ణశాస్త్రి గారిని కోరి వారు సమ్మతించి, పురజనులనెల్ల రావించి ఏ. బి. ఎమ్. హైస్కూలు భవనములో గొప్పయుత్సాహముతో, సభచేసిరి. అనేకులు ఆంధ్రభాషలో నుపన్యసించిరి. ఈసభ భువుటకు ప్రోత్సాహముచేసిన పి. లక్ష్మణశాస్త్రి గారికి కె. ముత్యాలగారికి వందనములు.

జూబులు

I ఆంధ్రులకొక విన్నపము.

ఆర్యులారా, మన ఆంధ్రదేశానికి నిర్వాహకులగు క. నాగేశ్వర రావుగారు తమక్రిందటి వాగ్దేవతలతో తమ ఆంధ్రప్రతిక పక్షమున నిరోధా సంగ్రామమును విశేషకష్టముల పాలగువారి భార్యలకును, పిల్లలకును (ఇంగ్లీషువారికి) సహాయముజేయ నొకనిధి నేర్పరుప నిర్ణయించువారిని ప్రతికాపాతకులు చేసివియే

యున్నారా! ఓ ఆంధ్రులారా! మీరు ధనసహాయము జేయుటయందు సుప్రసిద్ధులని పేరందియు యుంటిరిగాదే! పిరాపురమురాజుగారును, బొట్టిలిమహారాజుగారును, వేంకట గిరి రాజుగారును, ధనసహాయ మొనరించుటయు దసమానులుగా! కానమీరలెల్ల నుత్సాహ పరిపూర్ణులై ధనసహాయ మొనర్పగోరుచున్నవాడ.

బాపట్ల

క॥ భీ॥ శం॥

II

కృష్ణవరదలు.

ఆర్యులారా, గుంటూరు జిల్లాలోని కృష్ణవరదల యశవదమును గూర్చి, ఏనాటికానాడు వార్తలు వచ్చుచున్నవి. కృష్ణజిల్లాలోని పెదకల్లేపల్లి ప్రాంతములవార్తలు తెలియవచ్చుటలేదు. అవనిగడ్డ టిల్లిగ్రాంఅఫీసు తాలూకా ఆఫీసుమేడవై పెట్టిపట్టు తెలిసినదేగాని తర్వాతి వార్తలు తెలియరాలేదు. ఆయూరి కృష్ణకట్ట కాపాడబడినదో లేదో పెదకల్లేపల్లి ప్రాంతముల యూల్లి మొన్నటివరదకే దిగదుడుపునని. అంతకంటె ఈ సారి 2 1/2 అడుగుల నీరెక్కువవచ్చెను. ఇదివరకు నిలువయున్న నీటివై నీ నీరుకడుటచే గప్పన వ్యాపించును. దాదాపు ఇరువది యూల్లి వట్టిబయళ్లు, గుండములు దిబ్బలుగా మారిపోయియుండును. మహాద్భుతితో మెకనుండి దుమికి పారుచున్న కృష్ణ నదీ ప్రవాహము కల్లేపల్లికి ప్రక్కనే, కృష్ణకట్ట తెగుట చేత, పల్లపుట్టుననున్న ఆ గ్రామములన్నిటిని నామా వశములుగాచేసి ఈప్రవాహము ఇంటికప్పలమీదనుండి ప్రవహించునదిగానుండును. ఇన్నియూళ్ల శ్రజలును, మొన్నటి వరదకే కల్లేపల్లిచేరిరి. ఆయూరును రూపుమాసి పోయినదట; కాని రాగిడిబిళ్లవలె బ్రాహ్మణులుండు ప్రదేశము కొంతమాత్రము, ఆగియుండును. అందరప్రజలు, శత్రువులు, నిల్బుటకేని యా ప్రదేశముచాలదు. ఆహారము కలదోలేదో! తెలియకున్నది. పల్లపల్లి జమీందారుగారు కొందరుప్రజలను, శత్రువులను, తిమయూరికి గొనిపోయి, నాల్గునాళ్లుకాపాడి పుణ్యము కట్టుకొనవేడెదము. కృష్ణజిల్లా సంఘమువారు, ఎప్పటివార్త లప్పుడు పిల్లేపల్లి ప్రాంతములనుండి తెలుపుచుండ వేడెదము. కల్లేపల్లి ప్రాంతములప్రజలకు ఇల్లు, వాకిలిలేక, చెట్టుక్రింది పక్షులవలె నుండవలసినదశ పట్టినది. వరదల్గకతీరదు. ప్రజలకు ఇండ్లేవి? ఏ అసఫో పడి కట్టుకొంటే, వచ్చేసంవత్సరము ఇదేగతిగదా! ఒక కృష్ణామండలవాసుడు.

III

అనంతపురములో ఇండ్లకరవు.

ఆర్యులారా, అనంతపురము నానాటికి నెక్కుడు ప్రాముఖ్యతకు వచ్చుచున్నదను తెంతయు సంతోషకరమైనవార్త. క్రొత్త ఆఫీసు లెక్క వృద్ధియగుచున్నది. నాతనోద్యోగియులనే కులు వచ్చుచున్నారు. ఇదియుగాక యింకిలో నీపురమున యీసంఘు కొద్దును తెవకొద్దును గూడ నుండుటకు! రెండవ తరగతి కాలేజీ వచ్చుననిగూడ వదంతిగలదు. హైస్కూలు, పోలీసుస్కూలు, తాలూకాఆఫీసు, మొదలుగా గవర్న మెంటు కట్టడము లెన్నియో చాలతోందరగ కట్టుబడుచున్నది. ప్రాత పట్టణము చాలనిరుకుగా నున్నదని ముగిసిశీలువారు ఇండ్లను పగులగొట్టింది వీధుల నేర్పరుచుచున్నారు. ఇవన్నియు చాల మంచిపనులే! అభివృద్ధి నూచిములే! పురముఖదాయకములే! కాని ప్రకృతమున నొక తీరరాని కష్టము పురజనులు అందున విదేశీయుల నెలచుచున్నది. ఈగరమ చాలచిన్నది. ఉన్న యిండ్లుకొంచెము. ఉన్నవానిలో దాదాపు పాతికపాలు ముగిసి పిపలువారు పరిహారమిచ్చి పవనట్టిరి. ఇంకను గొట్టజూచుచున్నారు. స్థలవాసులకే యిండ్లుసంకోచముగా నుండగా నిక బాడిగెల కిచ్చువారెవరు? దినదినమున సంఖ్య హెచ్చుచున్న యాఫీసులలో పనిచేయుటకే దూకడములనుండి వచ్చి యు ద్యోగియుల కిండ్లు దొరకుట చాలదుర్లభ మగుటచే వాంగతి చాల శోచనీయుముగా నున్నది. అందున స్వల్పవేతనములుగల వారి యవసర నాతితము. జీతిము స్వల్పము. ధరలా హెచ్చినవి. ఇకపాడుగలో నెత్తికెక్కినవి. స్వంతదార్లనుండి వచ్చు నోటిసుల కావిరామములేదు. విధిలేదు. ఒంటిపూట తినియైన నడిగినబాడుగ ఇచ్చితిరవలసియున్నది. చిన్నతరగతి యద్యోగియుల వసతులకే గవర్న మెంటువారు పాడుగిండ్లను కట్టింతురను వదంతియొకటి యామధ్యకలుగుటచే ననేకులు చాల సంతరించిరి. కాని యీయుద్యమ మేకారణముననో నేటికిని తల తోక లేకయున్నది. ప్రభువు పాతరదీయుడేవరకు పేదవాడు పేరునకుమాత్రము మిగిలి యుండురను సామెతయగు నేమో! ఉదారహృదయులగు వైశ్యకారు లీష్యములను కరుణతో గమనించి చేతనైసంతకరకు సాయ మొనర్చుర గాక! ఒక పురవాసి.

ఆనంద సంవత్సర సిద్ధాంతపంచాంగము

మంచికాగితము ! శుద్ధపత్రి !! చక్కని అచ్చు !!!

అమృతాంజనం డిపోవారి మందులను గొనువారలకు ఉచితము.

వలయువారు అర్ధజా చీటిని పంపుకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నోవ్వులకు లోక విఖ్యాతమైన పరమామృతము.

చక్కనిడబ్బితోసహా సీసా 1-కి 0-8-0 దజను 1-కి రూ. 5-4-0.

తామరతైలం. పండ్లపొడి. మోహినీతైలం.

వెల డబ్బీ 1కి 0-6-0 వెల డబ్బీ 1కి 0-2-0 5. తులముల నూనెగల దజను 1కి 3-8-0 దజను 1కి 1-2-0 సీసా 1కి 0-12-0

పి. పి. భిక్షులు ప్రోత్సహ. అమృతాంజనం డిపో, నెం. 9, జహంగీరుపేట, మద్రాసు. మందుల కేటాగు ఉచితముగ పంపించును. అమృతాంజనం డిపో, 109, ప్రేరికోడ్డు, భోట్టు, బొంబాయి.

ఆనంద సంవత్సరాది సంచిక.

చిత్రపటములతో చక్కగా ముద్రింపబడినది.

కోరువారు వెంటనే వాగును కొనవలయును.

9, జహంగీరు పేట, బోట్టుభువ్వా, మద్రాసు.

వారపత్రిక

చందాదారుల కెప్పటివలె రూ. 2-8-0

ఈపత్రికయొక్క యుపయోగము చదివిన వారలకు దెలిసియే యున్నది.

ఇంతవరకు సీపత్రిక సంగతి నెరుగని దేశభాషాభిమానుల నందఱనునమూనా పత్రికను దెప్పించివేడుచున్నాము.

తెలుగు పత్రికల యందెల్లను నెక్కువ వ్యాపకముగల వార్తాపత్రిక.

భూలోక వార్తలను వ్యవహారములను దెలిసు కొనుట కిది తగిన పత్రిక.

దినపత్రిక యక్కరలేని వారలకు వారపత్రిక పంపబడు చుండును

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

కలరామాత్రలు.

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

కలరాప్లేగువలెనే ఒకవిధమైన అంటుజాడ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందుపరమాణువులైన విషపురుగులు చేరుటవల్లన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట ఆవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచిత్రాగుట యుక్తము.

గజ్జికీతైలము.

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-3-0 పి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు విశేషబాధను గలిగించుచున్నది. ఈతైలమును నాలుగుపూటలురాచిన తప్పక పనిజేయును.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ప్రేరికోడ్డు, బొంబాయి 9, జహంగీరుపేట, మద్రాసు.

మెస్సర్స్ ప్యారి అండు కో.

మేనేజింగు యేజింట్లు, డి.పెసి.జెంసీ మెన్యూరువర్క్సు లిమిటెడ్ మద్రాసు.

పూర్వమేక పంటలకు !

ఈ క్రింద నుదహరించిన మైదులకును, ఇంకా ఇతరమైదులకును, అన్ని విధములయిన మైదులకును, ఆయాభూములనుసరించి ఆయా మైదులకు తగిన యెరువులు తయారుచేయబడుచున్నవి. ఆయా భూములనుండి బంపబడు మట్టిని తనిఖీచేసి యీ యెరువులతయారు చేయబడుచున్నవి గాన ఫలితము రెట్టింపగుటకు సందేహించబరలెను.

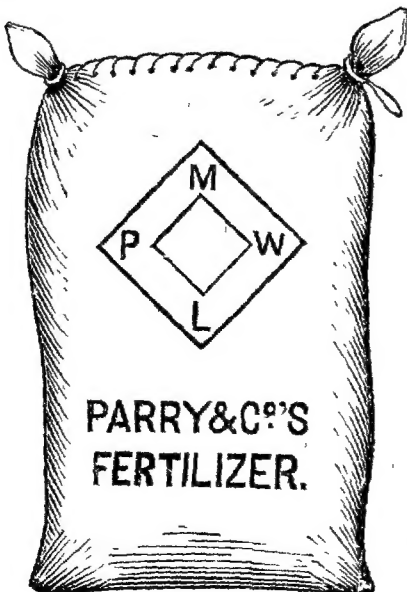
ఈ విషయమును తెలుసుకొనువారు మాగుంటూరు పోల్ యేజింటునుండి తెలిసికొనగలరు.

పరిమెరు, గోధుమ, పత్తి, నీలి, పేరుసెంగలు

సున్నలు, ఆముదాలు, కుసుములు రాగి, సజ్జ, బొంబు, మొక్కబొంబు,

ఎరువు పుష్కములకును క్రయజాపితా మొదలగువాటికి క్రింద నుదహరించినందు నైవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

చీమరుర్తి బగవచ్చు, మర్చుంటు, పోల్ యేజింటు గుంటూరుపోస్టు, గుంటూరుజిల్లా.

తగినయెరువులు !!

ఆకుకూరలు, గడ్డ, చొప్పవస్త్రా, అన్ని ఆపరదినుసులు చిల్లగడము బంగారోదుంపలు, పసుపు, అల్లం, మిరపకాయలు, నీరుల్లి, వెల్లుల్లి, వంకాయలు, ముల్లంగి, చిక్కుడుకాయ, బటాని పొగాకు, చెఱుకు, తేమలపాకు, మిరియాలు, కొబ్బరిచెట్టు, తేయాకు, కాఫీ, ఆరటిచెట్టు, వ్రాక్షతీగ, అంజూరు, పంపరపకన, నరకుచెట్టు, పొట్లకాయలు, గంజాయిచెట్టు, అనాసకాయలు, పూలచెట్టు, బాదంచెట్టు, అన్ని బావతుల ఫలవృక్షములు, మామడిచెట్టు, దానిచ్చుచెట్టు, గడ్డ,

శ్రీకాళహస్తిమాహాత్మ్యము.

రెండవ కూర్పు.

"పుత్రమతిదైన యాంధ్రకవి ధూర్జటి పల్కుల కెల్లు గల్గెనీ, యతులిత మాధురీ మహిమ" యని శ్రీకృష్ణదేవ రాయలచే జ్ఞాపింపబడినది. ఇప్పుడు రెండవకూర్పు చక్కగ సవరించి నెద్యక్షరములతో ఆంధ్రవాల్మీకి రామాయణమును సుభద్రావిజయ నాటకమునలె ముద్రింపబడినది. ఆంధ్రవాల్మీకి రామాయణ కృతికర్తలగు బ్ర. శ్రీ. వావిలికొలను సుబ్బరావుగారు వ్రాసిన టీకయు దీనికి జేర్చబడినది. ఇందు శ్రీకాళహస్తి స్తోత్రమునీపటము, గలదు.

సగము కాలికో వెల 1-0-0-0 పూర్తికాలికో 1-4-0-0

ఆటు ప్రతులొక్కసారి కొనువారికి 1-0-0-0 కు 0-4-0-0 ల వంతున త్రోసివేతుము. కలసివారు.

శ్రీ రామజయమందిరము.

తిరువళ్ళి క్కే.డి. మద్రాసు అని వ్రాయవలయును.

క ఫ హ రి.

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0. వి. పి. సహా రూ. 1-4-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. శైత్యమువలన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలింపు దగ్గు. శ్వాసకోశముల నూత్న నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బసము, తుయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించవలసినమందు దగ్గువిధమును బట్టియుండును.

అమృతాంజనము డిపో, 9 జహంగీరుపేట మద్రాసు.

విజ్ఞాపనము.

చందాదారులు అడ్డెసులు వగయిరా మార్పుటకయి యుత్తరములు వ్రాయునప్పుడు పత్రికలు మాకు చేరలేదని వ్రాయువారు ఏయే తేదిల పత్రికలుచేరలేదో వ్రాయనియెడల జవాబు లొసంగుటకు వీలులేదు. గాన పత్రిక గానితేదిలు స్పష్టముగా వ్రాయవలయును.

కొందఱు విలేఖకులుగాగితము రెండుప్రక్కలును జిలుగుగా వ్రాసి పంపుచున్నారు. రెండు ప్రక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రణకార్యము మిక్కిలి కష్టమగుచున్నది. కావున దయయుచి విరళముగా కాగితమునకు ఒకవైపున వ్రాసి పంపుదురు గాకయని ప్రార్థించుచున్నాము. [ఆం. ప. సం.]

నోటీసు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారులయి ఇప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వారికి వారపత్రికతో సవశ్యములేదని వారపత్రికపై అచ్చుతోవచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహా పంపవలయునని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వారపత్రిక బాబతువారికి బాకీయున్న సొమ్ము దినపత్రిక చితాలో జేర్చబడును. వ్యవస్థాపకుడు.

భవిష్యత్.

క్రయం రు ౨

జన్మపత్రికా.

తమ బిడ్డల జనన సంకల్పము, మాన, తిథి, వార, జననకాలముల జక్కగా వ్రాసిపంపినయెడల మేమిచ్చుట జననకాలమును నిర్ణయించుకొని జనన కుండలి - అంశ కుండలి మహాదశ మొదలగునవి చేర్చి శిశువునకు జన్మనక్షత్రదోష బాలారిష్ట, దోషము మొదలగునవి యుండినంత తప్పరిహారమై శాంతి దానానులంజేయుక్రమమున్ను, మాతాపితృవిప్రమును విచారించి శిశువునకు విడి ముందు నిన్నువ సంకల్పములలో. నిట్టిగండములవలె రాగల విషయమును శిశువుయొక్క ఆయుష్యప్రమాణ విషయమునుసహ విశదముగా వ్రాసి జన్మపత్రికను సిద్ధపరిచి పంపెదము.

బాలగ్రహ నివారణ మహాయంత్రము.

ఈ మహాయంత్రము నొక వెండితాళంతో జేర్చి భద్రపరిచి బిడ్డలకుం గట్టినచో ౧౨ సంవత్సరముల వరకు రాగల బాలారిష్టము ఖండితముగా పరిహారము గాగలదు.

బాలగ్రహ నివారణ యంత్రముతోచేరి జన్మపత్రిక. వెల రు విలాసం:— పి. హెచ్. ఎం. సిద్ధాంతలు.

హరపాపహర్త (బిల్లా బల్లారి)

